Doğan Kardeş

Kasım 1959 ★ 125 Kuruş

Mehmet Ali d Akşamsefası

MARSIK

Bugün hava ne kadar güzel.!

Şimdi bu kalenin etrafına bir hendek kazayım.

Şurada bir şey parlıyor.

Bir lira

Bakalım başka var mı?

İKI DAKIKA SONRA
Yaşasın bir lira daha

BEŞ DAKIKA SONRA
Bir tane daha

YARIM SAAT SONRA
Ne güzel! Burada bir sürü para buldum.

Şuradan çıkıp paralarımı sayayım.

Hayret, cebimdeki paralar ne oldu?.

Eyvah cebim delikmiş! Durup durup hep aynı parayı bulmuşum. Sonra da yine kaybetmişim.

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu : 23 Nisan 1945

•

Sayı: 488 - Kasım 1959

Fiatı : 125 kuruş

•

Her ayın başında çıkar aylık çocuk dergisi ★ Sahibi : Kâzım Taşkent ★ Yazı işlerini fiilen idare eden : Şükrü Enis Regü ★ Yazı işleri bürosu : Galata, Kuledibi, İlk Belediye Caddesi, Küçük Hendek sokağı No. 27. Kat 1 ★ Mektup adresi : Posta Kutusu : 217 - Beyoğlu ★ Telefon : 44 74 37 - 44 05 39 ★ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ★ Yayınevi telefonu : 27 34 54 ★ Abone şartları : 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ★ Yurt dışı iki misli ★ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ★ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ★ Basıldığı yer : Doğan Kardeş Yayınları A. Ş.

☆

Doğan Kardeş Dergisi

ve

kitapları

Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetlerinden biridir.

Atatürk İçin...

Bundan 21 yıl önce Kasım ayının 10'unda Atatürk'ü kaybetmiştik.

Her ölüm yıldönümünde O'nu rahmetle anarız.

Çünkü :

Atatürk, Türk milletine, Türk vatanına büyük hizmetler yapmış olan büyük bir insandır.

Çünkü :

Atatürk millet ve vatan sevgisinin en güzel imtihanlarını vermiş olan örnek bir vatandaştır.

Çünkü :

Atatürk, Türk milletine ileri ve medenî bir millet olmanın yollarını açan büyük bir önderdir.

Biz, Atatürk'ü seven, onunla övünen Türk çocukları :

- **Vatanımıza, milletimize faydalı insanlar olmak için çalışıyoruz.**
- **Her şeyin kıymetini biliyor ve yeni kıymetler yaratmak için bilgilerimizi arttırıyoruz.**
- **Her zaman iyilik yapmak istiyoruz.**
- **Bütün güzellikleri seviyoruz.**
- **Doğruluktan ayrılmıyoruz.**
- **İleri ve medenî bir milletin vatandaşları olmak için canla başla çabalıyoruz.**

★

BENİM ATATÜRK'ÜM

Doğan Kardeş Yayınevi Atamızın 21 inci ölüm yıldönümü münasebetiyle 10 Kasımda güzel bir şiir kitabı yayınlıyor: «Benim ATATÜRK'üm.»

Atamızı yakından tanıyan Edebiyat öğretmeni Muallâ Uzmay'ın coşkun bir heyecan ve ince kadın duygusu ile yazdığı bu destanı büyük, küçük herkese tavsiye ederiz. 10 kasımda çıkıyor.

★

BABANIZ ATATÜRK

Büyük kurtarıcımızın mücadeleler ve zaferlerle dolu hayatını ancak Falih Rıfkı Atay'ın yazdığı «BABANIZ ATATÜRK» adlı kitapta okuyabilirsiniz. Doğan Kardeş yayınları arasında çıkan bu çok kıymetli kitabın fiatı 5 liradır.

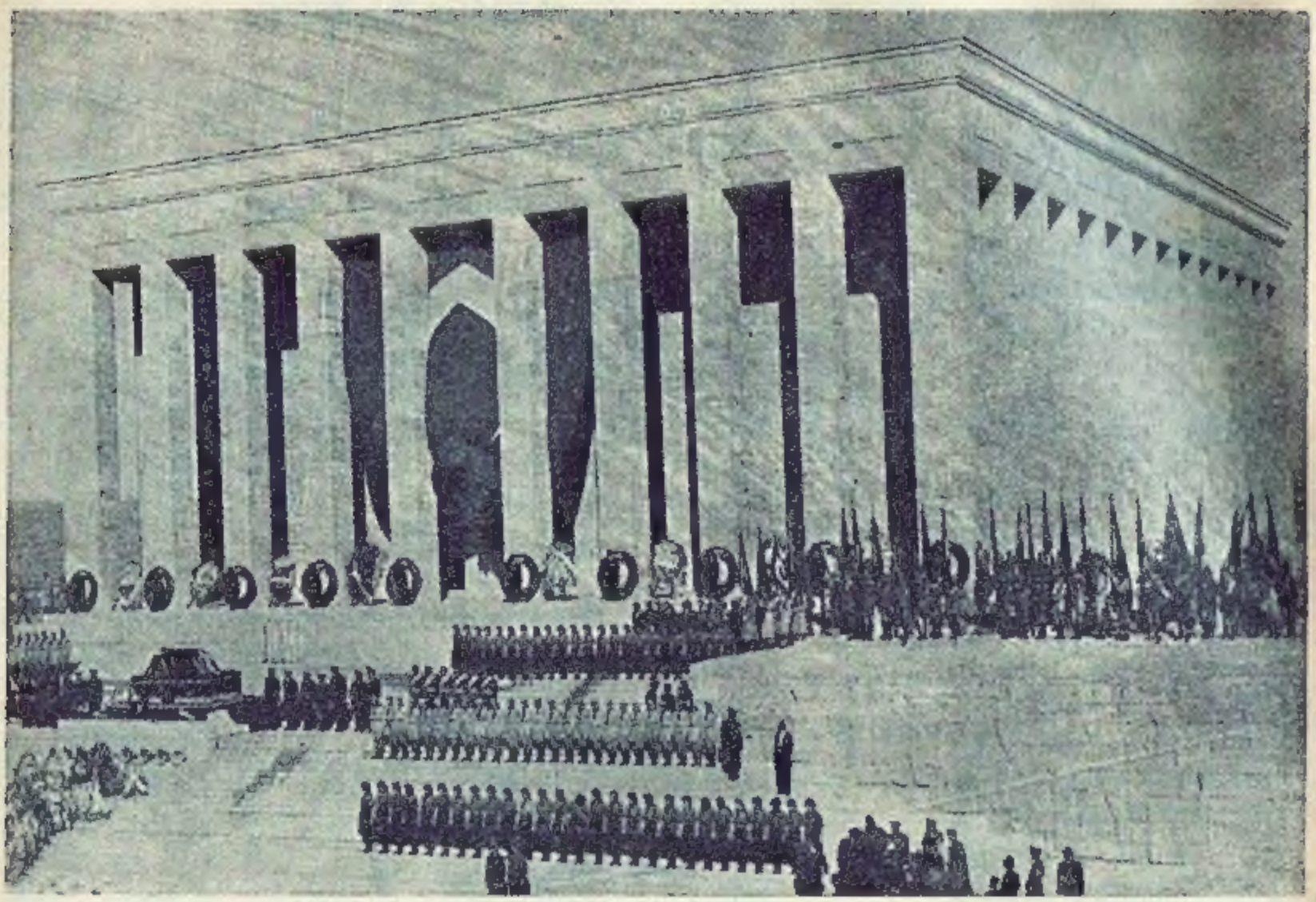

Büyük kurtarıcımız Atatürk burada yatıyor.

ATAMIZI ANIYORUZ

ANIT - KABİRDE...

Açılın kavaklarım açılın!
Saçılın kuşlarım saçılın!
Yol ver aslanlarım, yol ver Mehmet'im
Anıt - Kabrini görmeye geldim,
Ata'nın önünde yere diz çöküp
Nurdan ellerini öpmeğe geldim.

★

ATATÜRK

Oyalar gibi işledim gözlerini
Çocuklarımın kalp çevresine
İri iri, mavi mavi!
Bu çevre, büyülüdür, dedim,
«Ağlayan Nar» ı güldürür,
Sürsen yüzüne, gözüne
Dünyalar bambaşka görünür...

Kamçıladım şâha kalkmış suvarileri
Her yıl ordu ordu...
Önde giden bayraklarında Atatürk'ün
Altın yeleler gibi saçları uçuyordu.

Ve ben bir öğretmen,
İçi parıl parıl,
Emin yarınından,
Ağır başlı,
Gözlerim yaşlı yaşlı!...

Muallâ UZMAY

Bu sayfadaki şiirler 10 Kasımda, Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkacak olan «BENİM ATATÜRK'üm» adlı kitaptan alınmıştır. Büyük - küçük herkesin severek okuyacağı, Atatürk sevgisiyle dolup taşan bu güzel kitabı bütün kardeşlerimize salık veririz.

ATATÜRK

Sen Atatürk'ü tanımazsın çocuğum
Ne insandı O, ne insandı.
İzmir'e gelişini görseydin,
Ne şanlıydı O, ne şanlıydı.

Benzerdi sana, bana
Bizim gibiydi eli, ayağı
Ama bir yol baksaydın yüzüne,
İçin sevgisiyle dolardı.

Vapura biniyorsak dilediğimizde,
Sokakta geziyorsak hür,
İyi bak dört yana,
Atatürk'ün aklı görünür.

Arı türkçe konuşuyorsak,
Türkçe düşünüyorsak bugün.
Her işimizde O'nun gücü
Büyük öğretmeni Türk'ün.

Halkımızın arasında, halktan,
Davul vurur dengi dengine
Dünya rastlamış mıdır ?
Atatürk'ün dengine.

Nahit Ulvi AKGÜN

★

MUSTAFA KEMAL

Mustafa Kemal'i gördüm düşümde,
Daha, diyordu.
Uğruna şehit olasım geldi hemen,
Sabaha, diyordu.

Al bir kalpak giymişti, al,
Al bir ata binmişti, al.
Zafer ırak mı dedim,
Aha, diyordu.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

ATATÜRK KURTULUŞ SAVAŞINDA

Davullar zurnalar döğende
Biz seni hatırlarız !
Binip trene gezende
Biz seni hatırlarız !
Önce adını öğrenir çocuklarımız,
Eli kalem tutup yazanda.
Binler yaşa yurdumuza hizmeti büyük
Kemal Paşa ! Ölümsüz insan !
Şanlı Atatürk !

Cahit KÜLEBİ

★

ÖNCE ATATÜRK

Kitabımı açtım
İlk Atatürk'ü gördüm;
Alfabeyi öğrendim
Atatürk yazdım önce.
Çağlar içinde
Çağlar geçse de
Atatürk en önde.
Türkiyem kadar
Bir bayrak gelir anıma
Atatürk deyince.

Kemalettin KOÇ

Flok'la Pino pek çabuk dost oldular.

Flok'la Pino
HAYVANLARDA İNSANLIK

İNSANLIK» denilince ne anlarız?

— İyilik, güzellik, sevgi, dostluk, merhamet gibi duygular ve böyle duygularla yapılan hareketler, değil mi? Nitekim bunların zıddı olan her türlü kabalık ve kötülüklere de, kısaca, «hayvanlık» deyip geçeriz. Fakat insanlar arasında, ne yazık ki, hal ve hareketleri hiç de «insanca» olmayan kaba, kırıcı, merhametsiz, gaddar, kötü kişilerin çıktığı oluyor. Buna karşılık, ara sıra, öyle hayvanlar da görülüyor ki, duygu ve davranışları insanlara bile örnek olacak derecede güzeldir ve «insanca» dır.

Bu sayfada, böyle insanca duygulu bir köpeğin hikâyesini okuyacaksınız. Biz bunu bir İsviçre dergisinde gördük, ondan aldık. Yalnız hikâye sözünün sizi yanıltmaması için hemen kaydedelim ki, aşağıda anlatacağımız vak'a masal kabilinden, hayalî bir şey değildir; gerçekten olmuştur, yani bir gerçeğin hikâyesidir.

Vak'a İtalya'nın kuzeyinde Lombardia'da küçük bir kasabada geçmiştir. Bu kasabacıkta bir tek kasap dükkânı vardır. Sahibi olan kasap ustası hemen daima sığır keser ve sığır eti satar. Böyle olmakla beraber, hususiyle kansızlığa uğramış hastalar için, gerektikçe at kesmesine, at eti satmasına da kasaba belediyesi tarafından izin verilmiştir.

Kasap dükkânının arka tarafında büyükçe iki bölme vardır: biri ahırdır, kesilecek hayvan ilkin burada birkaç gün beslenerek tavlandırılır; öbürü zemini çimento ve taş döşeli genişçe bir odadır, burası kesim yeridir. Kasabanın mezbahası olmadığı için kasap, hayvanları burada kendi keser.

Hikâyemizin kahramanı Flok adında bir köpektir. Yavruluktan yeni çıkmış genç bir hayvan olan Flok, boks cinsi ile belirsiz başka bir cinsin karmasıdır, fakat çok hareketli, çok sevimlidir. Zekidir ve sahibine de pek sadıktır.

Bundan iki sene kadar önce işte bu dükkâna satılık bir at getirilmişti. Pino adında olan bu hayvan sekiz yaşında kadardı. Vücudu biçimli, tüyleri kadife gibi parlak ve yumuşaktı. Henüz genç sayılabilecek olan Pino'yu sahibi, paraca pek sıkıntıda olduğu için, satmak zorunda kalmıştı. Pazarlık uydu, kasap Pino'yu satın aldı. Fakat hayvan o kadar şirin ve canlı idi ki... hele gözlerinin öyle sıcak ve tatlı bir bakışı vardı ki, kasap kendi kendine: «Bu kadar

En hoşlandıkları oyun yarışma idi, çocuklar gibi koşarlar, koşarlardı.

güzel ve dinç bir hayvanı kesmek günah olur, hem büyük günah» dedi. Onu beslemeğe karar verdi, zaten evlere et dağıtmak ve dükkâna öte - beri taşımak için bir arabası vardı, Pino bu araba için pek uygun düşecekti. Kasap, ahırın zeminine birkaç kat ot yaydı, kalınca bir «döşek» yaptı, sonra yemliğe de bol yulaf doldurdu. Pino'yu yularından çekerek ahıra götürdü ve sağrısına dostça bir şaplak atıp, «Haydi yan gel, keyfine bak» dedi. Hayvan bu dostluğu duymuş ve anlamış olacak ki, o da tatlı bir kişneme ile «teşekkür» etti.

Yabancılara karşı pek sokulganlık göstermeyen Flok, Pino'yu hiç yadırgamamıştı. Köpek ahıra girdi, yeni misafiri yakından gördü, Pino

Pino'nun başına geleni gören Flok o günden sonra yaşama şevk ve neşesini kaybetmiştir.

da ona karşı bir terslik göstermedi. Bir, iki gün içinde iki hayvan birbirine o kadar alıştılar ki, artık Flok ahırdan çıkmaz oldu. Pino'ya sokuluyor, atla burun buruna koklaşıp oynaşıyorlardı. Flok atın yanına yaklaşıyor, ona yakın bir yerde kıvrılıp yatıyordu. Sonra yarış faslı başlıyordu. Ahırda ve dışarda birbirlerini yakalamak, geçmek için koşuşuyorlardı. Şen havlamalar, sevimli kişnemeler, şakacıktan ısırma ve itişmeler, sonra tekrar yarış. Günleri hep böyle geçiyordu. Pino arabayla bir tarafa giderse Flok da onu takip ederdi. Pino'nun uzaklara gittiği gün Flok dükkânda pinekler, sabırsızlıkla arkadaşının dönmesini beklerdi. Arabanın sesini duyar duymaz hemen dışarı fırlar, onu karşılardı, yeniden koklaşırlar, sevinç havlama ve kişnemeler tekrar başlardı.

Bu hal yedi sene böyle devam etti. Ama Pino artık eski Pino değildi. Yaşı on beş olmuştu. On beş yaş atlarda ihtiyarlık yaşı sayılır.

Derken günün birinde kasabanın yakınındaki hastahaneden bir sipariş geldi. Kansız hastalar için acele at eti istiyorlardı. Kasap hastahanenin kontratçısı idi. Siparişleri yapmağa mecburdu. O günlerde ise kasabada ve yakınlarda satılık at yoktu. Kasabı bir düşünce aldı. Ne yapacaktı? Bir taraftan da Pino artık ihtiyar olmuştu. Eski kuvveti yoktu, çok geçmeden büsbütün işe yaramaz olacaktı. Acele siparişi yapmak için, adamcağız içi burkula burkula Pino'yu feda etmeğe katlanacaktı.

★

Flok o sabah pek erkenden uyanmıştı, zincirini çözmemiştiler. Bu son derece

— Sonu 49. sayfada —

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Ustalık Yolunda Bir Sanatkâr Kardeşimiz

Bundan 10 yıl önce, Atlas sinemasında, Doğan Kardeş'in beşinci yıldönümü münasebetiyle yapılan bir sanat müsameresinde konser veren kardeşler arasında Gülây Uğurata da vardı. O zaman 10 yaşında küçük bir kızdı. Fakat çalışından büyük bir istidat taşıdığı anlaşılıyordu. Aynı gün çalanlar arasında Ayşegül Sarıca da vardı. Şimdi bu iki kardeşimizin büyük birer artist olduklarını görerek seviniyoruz. Gülây Uğurata, İstanbul Konservatuvarının piyano bölümünü bitirerek Almanya'ya gitti. Münih Yüksek Müzik okuluna yazıldı. Şimdi bu okulun «ustalar sınıfı»-na devam ediyor. Daha şimdiden Almanya'nın bazı şehirlerinde orkestra ile ve tek olarak konserler verdi, çok büyük takdirler kazandı. Tatil için İstanbul'a gelmesinden faydalanarak 11 Ekim Pazar günü Şan sinemasında Şehir Orkestrasiyle Grieg konçertosunu büyük başariyle çaldı. Hıncahınç dolu olan salon alkıştan çınladı. Bu değerli kardeşimize bütün hayatı boyunca böyle üstün başarılar dileriz.

Gülay Uğurata

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

BİR ÇİN BAYRAMI

AYIN DOĞUM GÜNÜ

KÜÇÜK Kwang Ling, dedesinin mavi elbisesinin eteklerine sarılıyor :

— Ne olursun dedeciğim, bana bir tavşan alsan, diye yalvarıyordu.

O gün bayramdı. Her yıl olduğu gibi yine ayın doğum günü kutlanacaktı. Pazarda oyuncak tavşanlar satılıyordu.

İhtiyar adam torununu çok severdi. Gülerek :

— Haydi bir tane beğen, dedi. Kardeşin Mei Chu'ya da bebek alalım. Öteki kardeşin için de bir hediye bulsan iyi olur.

Bunu duyunca Kwang Ling'in gözleri parladı. Aklına iyi bir şey gelmişti.

— Ona da şu küçük kafesli çekirgelerden alalım, dedi.

Çinlilerin kullandığı takvime göre sekizinci ayın 15 inde ayın doğum günü bayramı yapılır. Bu çok sevilen bir tatil günüdür. O gece ay her zamankinden daha parlak ve daha büyük görünür. Sanki o da bayrama hazırlanmış, süslenmiş, güzelleşmiş gibidir.

Her aile bahçesine süslü bir masa kurar. Bahçelerden toplanan çeşitli meyvalar buraya sıralanır. Güney şehirlerden mandalina, portakal getirtilmiştir. Çocuklar en çok ay pastasını severler. Bayramda bunu pişirmek âdettir. Un ve şekerden yapılır. İçine, kabukları ayıklandıktan sonra yumurta sarısına batırılmış kavun, karpuz çekirdeği ile soya fasulyesi şekerlemesi konur. Pasta o geceki ay gibi yuvarlaktır. Üstüne tavşan veya başka şekillerde süsler yapılır.

Bayram günü sokaklar kalabalıktır. Her yerden çalgı ve şarkı sesleri gelir. Erkekler yakın dostlarına, akrabalarına hediye etmek için bir sürü yiyecek alır, ellerindeki sepetlere doldururlar. Yolda giderken ikide bir durup çalgıcılara, oyunculara, iki sırık üstünde yürüyen cambazlara bakarlar.

Akşam olunca Kwang Ling'in ailesi bahçede toplanır. Misafirleri de vardır. Bahçe güzelce donatılmış, kırmızı fenerler asılmıştır. Kasımpatları o mevsimde açar. Bahçenin dört bir yanı çiçek doludur. Yanan tütsülerden havaya güzel kokular dağılır. Kutsal tarçın ağacının altında oturan ay tavşanın resmini duvara asarlar. Ayrıca ipe dizilmiş

kâğıt paralar da vardır.

Çocuklar heyecandan yerlerinde duramazlar. En yeni elbiselerini giymişlerdir.

Kwang Ling :

— Tamam, ay tavşanına bakın, diye bağırır. Tıpkı benim oyuncak tavşanıma benziyor. Arka ayaklarının üstünde duruyor. Elindeki sopayla önünde duran çanağın içindeki bir şeyi karıştırıyor.

Dedesi çocuğu okşayarak :

— Ay tavşanı insanı ölümsüz yapacak ilâcı hazırlıyor, der.

Gece yarısı olunca havaî fişekler atılır. Hep beraber bayram yemeği yerler. Et, tavuk, sebze ve pilâvdan sonra sofraya çay, ay pastası ve nefîs şekerlemeler gelir.

Mei Chu, dedesinden ayın doğuşunun masalını anlatmasını rica eder.

İhtiyar adam ufak sakalını sıvazlıyarak söze başlar :

— Yıllarca önce Büyük Çin İmparatoru Ming Wong, bahçede sihirbazlariyle geziniyormuş. Birden İmparator başını kaldırıp aya bakarak, «Ayın üstü ne kadar parlak, acaba orada ne var?» demiş. Bunun üzerine sihirbaz, «İsterseniz hemen oraya gidebiliriz» diye cevap vermiş. Böylece elindeki değneği havaya kaldırarak aya doğru bir köprü uzatmış. Beraberce aya gitmişler. Orası gerçekten çok güzel bir yermiş. Mermer saraylar, süslü tapınaklar varmış. Beyaz çiçeklerden toplamışlar. Köprüyü geçerek dünyaya dönerlerken İmparator elindeki çalgıyı çalmağa başlamış. O kadar tatlı sesler çıkarıyormuş ki, ne kadar Çinli varsa hepsi dinlemek için köprünün altına toplanmış. İmparator topladığı beyaz çiçekleri, cebindeki altın paraları yere serpmiş.

Dünyaya döndükten sonra herkes İmparatora bu mucizenin nasıl meydana geldiğini sormuş. O da bir ferman çıkararak mucizenin sebebini açıklamış. O eşsiz gecenin ayın doğum günü olduğunu söylemiş. Ondan sonra sekizinci ayın 15 inci gününde her yıl bayram yapmak âdet olmuş.

Çocuklar bu masalı çok severler, merakla dinlerler, Masal bitince dedeleri :

— Yatma vakti geldi çocuklar, der. Ama yatmadan önce tavşanın resmini yakalım.

Resmi bükerek bir ucundan yakarlar. Alevler yükselirken tavşanın aya gideceğine inanırlar.

Çocuklar dedelerinin verdiği hediyelere teşekkür ederek yatmağa gidince bayram şenlikleri sona erer.

Semra ÖZİN

YABANİ ATLAR

XIX. yüzyılda, Amerika yabani at sürülerlyle doluydu. 1846 da Texas'da askerliğini yapan bir teğmen şöyle anlatıyor :

— Bir yabani at sürüsüne rastlamıştım. Sürü göz alabildiğine uzayıp gidiyordu. Kaç hayvan olduğunu değil saymak tahmin etmek bile imkânsızdı. Koşarken çıkardıkları gürültü ise kayalık bir sahile çarpan korkunç dalgaların çıkardığı sese benziyordu.

Bugün bile bazı kayalık bölgelerde yaşayan yabani atlara rastlanmaktadır.

Eskiden yabani atlar çokluk 60 ilâ 100 hayvandan meydana gelen sürüler halinde gezerlerdi. Amerika'ya yerleşenler ise böyle sürüleri yakalamakta büyük fayda görüyorlardı. Kolay değil, bir defada 100 at ne demek!... Hele bütün taşıma işlerinde atların kullanıldığı o devirde...

Her yabani at sürüsünü bir aygır idare ederdi.

Bu aygırların bazıları sürüsünü yakalanmaktan kurtarır, bazıları ise sürü yakalansa bile kendisi kaçardı. 1870 yılında geçen bir atın hikâyesi kitaplara bile geçmiştir. Süt beyaz ve son derece güzel olan bu atı hiçbir avcı yakalıyamıyormuş. Öyle ki, herkes hayvandan hayalet diye bahsetmeye başlamış.

Günün birinde hayvanı bir yamacın kenarında sıkıştırmışlar. Bir tarafta avcılar, bir tarafta uçurum... Asil hayvan bir an uçurumun kenarında durmuş, sonra arka ayakları üstünde şaha kalkarak kendini boşluğa atmış.

BİR NORVEÇ HİKÂYESİ

İYİ ARKADAŞ

OEYVİND'lerin evi çam ağaçlarıyla örtülü kayalık bir yamaçtaydı. Damın üstünde çimenler, çiçekler bitmişti (*). Oeyvind damda besliyordu. Kaçmaması için onu hiç aşağıya indirmiyordu, ama merdiven dayayarak sık sık yiyecek bir şeyler götürürdü.

Bir gün keçi nasılsa damdan aşağıya atladı. Bayırdaki en kayalık yerlere tırmandı. Oevind keçisini her zamanki yerinde bulamayınca çok telâşlandı. Uzaklara gider, bir vahşi hayvanın eline geçerse diye üzülüyordu. Evlerinin etrafını aramağa başladı. Nihayet bir kayanın tepesinde keçiyi gördü. Yanında yere uzanmış, aşağıya bakan bir kız vardı.

Oeyvind'e :

— Bu güzel keçi senin mi, diye sordu.

— Evet benim. Peki sen kimsin? Seni daha önce buralarda görmemiştim.

— Benim adım Marit. Buraya yeni taşındık. Keçini çok sevdim. Onu bana verir misin?

Bu soru Oeyvind'i şaşırtmıştı.

— Keçimi ben de çok seviyorum, dedi. Ondan nasıl ayrılırım?

Kız hâlâ ısrar ediyordu :

— Şu elimdeki susamlı çöreği görüyor musun? Bak ne güzel. İstersen onu sana vereyim. Keçiyle değişelim olmaz mı?

Çocuk çöreğe imrenmişti.

— Ucundan biraz tadayım, deyince kız hepsini önüne atıverdi. Yüksekten düştüğü için parça parça olmuştu. Oeyvind en ufak kırıntılarını bile topladı. Çok nefîsti. Bir, iki parçayı tadayım derken dayanamadı, hepsini bitirdi.

Marit gülerek :

— İşte şimdi keçi benim oldu, dedi.

Oeyvind'in ağzındaki son lokma sanki birden bire boğazına tıkandı. Şimdi ne yapacaktı? Kızın ayağa kalktığını görünce :

— Ne olur biraz dur, beni dinle, diye yalvardı.

Sevgili keçisini başka birinin elinde görmek ona çok acı geliyordu. İşte bir yabancı çocuk onun boynuna ip atmış, çekerek götürmeğe uğraşıyordu. Kışın doğmuştu. O zamandan beri ona kendisi bakıyordu. Böyle bir çörek uğruna aptalca onu kaybedeceği hiç aklına gelmezdi.

Annesi oğlunu otların üzerine yatmış ağlarken görünce çok üzüldü :

— Niye ağlıyorsun, bir şey mi oldu, diye sordu.

— Ah, keçim. Zavallı keçim!...

Kadın dama bakarak :

— Ne oldu keçiye, dedi. Yerinde yok.

Oeyvind hıçkırıyordu :

— Bir daha hiç orada olmıyacak.

— Ama nasıl olur? Yoksa kurt mu kaptı?

— Hayır, hayır. Oh, keşke kurt kapsaydı!

(*) Norveç'te köylüler damların üstüne toprak döşedikten sonra yerlerden kökledikleri çimenleri, otları buraya dikerler. Bunlar zamanla büyür. Böylece orada keçi gibi hayvanların beslenmesine elverişli bir çayır meydana gelir.

— Peki ne oldu, söylesene çocuk?

— Onu bir çöreğe sattım.

Bu son cümle ağzından zorlukla çıkmıştı. Farketmeden ne büyük bir hata, nasıl bir düşüncesizlik yapmıştı. Annesinin de işe epeyce canı sıkıldı.

— Yaptığın hareketin ne kadar yanlış olduğunu anlıyorsun değil mi? diyerek onu azarladı. Eminim ki o hayvan bile içinden seni ayıplamıştır

Artık Oeyvind'in eski neşesi kalmamıştı. Durgun, tasalı bir çocuk olmuştu. Evdeki eski afacanlıklarından hiç birini yapmıyordu. Bütün gününü kaybettiği keçisini düşünerek geçiriyordu. Rüyaları bile hep onunla doluyordu.

Bir gün evlerinin önündeki çimenliğe uzanmış uyuyordu. Her zamanki gibi rüyasında keçisine yem veriyordu. Birden kulağının dibinde tanıdık bir ses duydu Keçisinin bağırışıydı bu. Gözlerini açtı. Hayvan sahiden oradaydı. Oeyvind sevincinden ne yapacağını bilemiyor, keçiye sarılıp öpüyordu. Tam onu eve götürerek annesine güzel bir sürpriz yapacağı sırada Marit göründü. Oeyvind keçisinin niçin geri döndüğünü anlamıştı. Üzgün bir tavırla elini çekerek kıza :

— Keçiyi sen mi getirdin, diye sordu

O da üzüntülü görünüyordu.

— Al keçini, senin olsun, dedi. Evden ona bakmama izin vermiyorlar. Senin elinden almakla haksızlık etmişim. Dedemle beraber geldık. Yukarda beni bekliyor.

Dedesi o anda :

— Çabuk ol Marit, diye seslendi. Söylediğim şeyi yapmayı unutma.

Marit sıkılarak çocuğa yaklaştı. Başını önüne eğmişti. Yüzüne bakmağa utanıyordu. Titrek bir sesle :

— Özür dilerim kardeşim, dedi.

Bir anda bütün cesareti kaybolmuştu. Kollarını açarak keçiye sarıldı. Hıçkıra hıçkıra ağlamağa başladı.

Oeyvind büyük bir gayretle :

— İstersen sende kalsın, dedi. Ben yokluğuna alıştım.

— Çabuk ol Marit, diye

tekrar dedesi seslenince kızcağız sessizce uzaklaştı.

Oeyvind arkasından :

— Keçinin boynundaki ipi unuttun, diye seslendi.

Marıt döndü, Oeyvind'e baktı. Sesi boğuk boğuk çıkıyordu :

— Sende kalsın. Olanları hatırlarsın, dedi.

— Hay hay. Teşekkür ederim.

Kız gittikten sonra Oeyvind yerde oturuyor, keçi de etrafında zıplayıp oynuyordu, ama çocuk eskisi gibi mesut değildi.

O yaz annesi ona okuma yazma öğretmeğe başlamıştı. Bir gün :

— Yarın okul açılıyor, bu yıl sen de gideceksın, diye müjdeledi.

Oeyvind'i hiçbir şey bu kadar sevindiremezdi. Yolda hızlı hızlı yürüyor, annesi geride kalıyordu. Okulun nasıl bir yer olduğunu çok merak ediyordu. O zamana kadar hiç görmemişti.

Annesi onu bir sınıfa götürdü. Öğretmenle alçak sesle bir şeyler konuştular Oeyvind hayretle etrafına bakınıyordu. Ne kadar çok çocuk vardı burada. Aşağı yukarı hepsi kendi yaşındaydı. Önlerinde kitaplar, defterler duruyordu. Bir kısmı duvarda asılı olan büyük bir resmin başına üşüşmüşlerdi. Öğretmen güler yüzlü bir adamdı. Ocağın önünde bir sandalyede oturuyordu. Oeyvind'in başını okşayarak :

— Sınıfta nereye oturmak istiyorsun, diye sordu.

Oeyvind şaşırıp kalmıştı. Bütün çocuklar her halde ondan hoşlanmış olacaklar ki, gözünün içine bakıyorlar, yeni bir arkadaş kazanmak istiyorlardı. Yalnız yan tarafta oturan bir kız elleriyle yüzünü kapamıştı, altından etrafı gözetliyordu. Oeyvind sevinçle onun yanına koştu. Keçisini elinden aldıktan bir zaman sonra geri getiren Marit'i tanımakta güçlük çekmemişti.

Okuma bilen çocuklar kitaplarını açarak hep bir ağızdan okumağa başladılar. İnceli kalınlı sesler birbirine benzemiyor, arada birisi diğerlerinden daha fazla bağırıyordu. Marit'e :

— Biz de hemen kitaplarımızı alsak da okumağa başlasak, diye fısıldadı.

Ders bitince Marit :

— Babam bana da bir keçi aldı, dedi.

Bu haber, Oeyvind'in okula gittiği ilk gün öğrendiği en güzel şeydi.

S. ÖZİN

İlk Uçuş

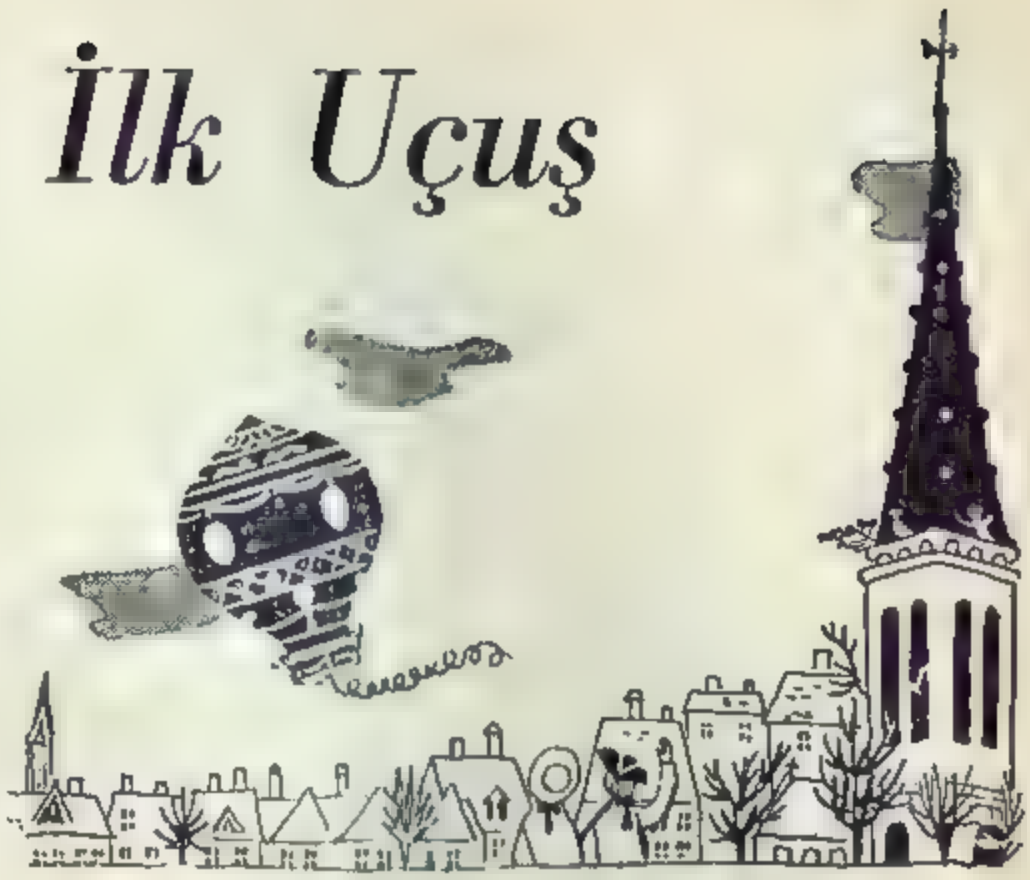

ROZİER ilk defa bir hava taşıtına binen insandır. Paris şehri üzerindeki 25 dakikalık uçuşuyla şöhret bulmuştur. Bugün ses duvarını aşan jet pilotları bile halk arasında onun kadar heyecan yaratamıyorlar.

Paris halkı haftalardan beri bu önemli günü bekliyordu. Çünkü ilk hava yolculuğu yapılacaktı.

Rozier hiçbir şeyden korkmazdı. Mongolfier Kardeşler yaptıkları balonu başarıyla uçurup yere indirdikten sonra onlarla anlaşmış, bu tehlikeli işe atılmıştı. Balona binecek, havalarda dolaşacaktı. Hazırlıklar haftalarca sürmüş, her şey tamam olunca uçuş için kıraldan izin alınmıştı.

Olayın geçeceği günün sabahı Paris'te kimse yerinde duramıyordu. Halkın evlerden dışarıya çıkmaması, balona yaklaşmaması için emirler verilmişti, ama bunlara aldıran yoktu. Kalabalık, bir kaza tehlikesinden habersizmiş gibi görünüyor, merakını yenemiyenler gittikçe balonun durduğu meydana akıyordu. Bir kısmı da uçuşun daha iyi seyredilebileceği yerlere, şehrin kenar mahallelerine gitmişti.

Saat 11 e gelince en son hazırlıklar yapılmağa başlandı. Balon meydanın ortasında yüksekçe bir yere konulmuş, sıkıca iplerle bağlanmıştı. Altındaki ocağa sık sık odun ve çalı çırpı atıyorlardı. Çıkan dumanlar balonun alt tarafındaki açık yerinden içine doluyordu. Rozier soğukkanlı bir tavırla her şeyi gözden geçiriyordu. Yanında onunla beraber balona binecek olan yüksek rütbeli bir subay vardı.

Ağaca çıkmış bir adam onlara bakarak :

— Deliler, diye bağırdı. Canlı olarak dönebileceğinizi sanmayın.

Yaşlı bir kadın bilgiç bir tavırla :

— Yerden yükselince havasızlıktan boğulurlar, dedi. İnsan karada yaşamak için yaratılmış.

Bir başkası :

— Bunlar şeytan işi, diye söylendi.

Hafif bir rüzgâr çıktı. Gökte kara bulutlar belirdi. Ama bunların hiçbiri Rozier'in cesaretini kırmadı. Bir emir verdi. Bir silâh sesi işitildi. Balon yükselmeğe başladı. Daha içine kimse binmemişti. İpleri kesilmemiş olduğu için havada durdu. Mavi üzerine kırmızılı sarılı şekillerle süslenmiş bu dev gibi balonun rüzgârda hafif hafif iki tarafa sallanması görülmeğe değer bir manzaraydı.

Kalabalığın içinden akıllı birisi :

— Hava şartlarını deniyor, diye bir açıklama yaptı.

Birden herkes korkuyla bağırıştı. Balon şiddetli bir hava akımının içine girmiş, çabucak alçalarak yere çarpmıştı.

Seyirciler taş kesilmiş gibi duruyordu. Balonun altındaki binilecek yer ufak bir yara almıştı. Bir buçuk saatte burası tamir edildi.

Saat 12 de balon tekrar havalandı. Bu sefer ipler de kesildi. Rozier ile arkadaşı balonda yerlerini almışlardı. Dengeyi bozmamak için yanyana durmamağa dikkat ediyorlardı. Eğilip aşağıya,

Bilmeceler

- **Dağları tepeleri aşan, ama hiç hareket etmeyen şey nedir?**
  Cevap : Yol.
- **Günde binlerce defa ayrılan, ama yine de birbirinden uzaklaşmayan şeyler nelerdir?**
  Cevap : Göz kapakları.
- **Çok hafif olduğu halde bir dakikadan fazla tutamıyacağınız şey nedir?**
  Cevap : Nefes.
- **Altı üstü olmıyan, ama içine etle kemik konan şey nedir?**
  Cevap : Yürük.

bağırıp çağıran kalabalığa baktılar. Sonra da şapkalarını çıkarıp selâm verdiler.

Balon iyice yükselince şehrin güney doğusuna doğru gitmeğe başladı. Yolcuların yapacak bir sürü işi vardı. Alt taraftaki ocağa durmadan çalı çırpı atarak dumanın azalmamasını sağlıyorlardı. Üstleri başları is içinde kalmıştı.

Herkes heyecan içindeydi. Şimdiye kadar hiçbir insan havada seyahat etmemişti.

Balon, Sen Nehrının üstünden geçti. Notre Dame Kilisenin çan kulesinin kenarından süzüldü. Havada bir nokta halinde kaldı ve gözden kayboldu.

İpler kesildiği zaman balonun gittiği yere doğru atlılar gönderilmişti. Bunlar balona bir şey olursa geriye dönüp haber vereceklerdi.

Şehrin içinde merakla bekleşen insanlar birkaç ay önce bu balonun ilk havalandığı günü düşünüyorlardı. Bu iş o zaman onlara bir mucize gibi gelmişti. Halbuki balonun içine sıcak hava üle karışık duman dolunca hafifleyip havalanması, aslında fizik kanunlarına dayanıyordu. İlk denemede balona bir ördek, bir horoz ve bir koyun bindirilmiş, bunlar tarihe geçen sekiz dakikalık rahat bir uçuştan sonra başlarına bir şey gelmeden yere inmişti.

Kalabalığın arasında bir kaynaşma oldu. Balonu yerden takıb eden haberciler geri döndüler. Korkusuz havacıların yirmi beş dakika sonra Paris yakınlarında bir yere iniş yaptığını anlattılar.

O gün akşam üstü saat beşte şehirdeki bilginler toplanarak uçuşun başarılı geçtiğine dair imzalarını attılar. Sıra Amerikan Elçisi Benjamin Franklin'e geldiği zaman oldukça heyecanlı görünüyordu.

— Bu günü unutamıyacağım, dedi. 21 Kasım 1783.

NE DÖĞEN DÖNER NE YABA SAVRULUR...

Kasım ayına geldik baba!
Deli rüzgâr eser kuzey yolundan.
Saksıları içeri almalısınız,
Kovan deliğini küçültmüştür arılar.
Bıldırki gibi
Bir soğucak sabah
Kırağı vuracaktır,
- Güz sıcaklarının erdiremediği -
O yeşil biberleri,
O yeşil domatesleri...

Harman yerleri, kalmıştır kimsesiz.
Ne döğen döner, ne yaba savrulur!
Tarlalar sürülmektedir yama yama
Nadas ve güz ekimi için...
Okul avlularında, çocuklar koşar durmadan
Pazarlar kurulur bucak bucak
Bir baştan bir başa Anadoluda.

Allı-morlu heybeler serilir,
Kimi yerden pirinç, kimi yerden kaz gelir.
Kimisi çerçi olur,
Kimisi kınalı davar satar köylülerin.

Böyle günlerde ava giderdik,
Köpeklerle tavşan ve keklik arardık
Ova ova, dağ dağ.
Doyumsuz güzelliklerdi:
Sabırsızlıktan uyumadığım geceler,
Bozkır'da aydınlanan tan yeri,
Bacalarından kirli dumanlar tüten
Köylerin uyanışı,
Kasaba çarşısında
Fırıncı camlarının kızıla boyanışı.

Bana sorsunlar öyküsünü
Ovalardaki balçığın,
Dağlardaki taşın.
Yürekler acısı geçmişini ben bilirim
O ıssız dere boylarındaki söğütlerin.

Nedim ÇAPMAN

Çinlilerin Ayağı

BABAM gemiciydi. Çin'e yaptığı seyahatlerden birinde beni de beraber almıştı. Yol boyunca bana Çin hakkında birçok şeyler anlattı. Ama ne olursa olsun, hiçbir şey gözle görmeye benzemiyor. Çünkü o kadar anlattığı halde belki de en önemli şeyi söylemeyi unutmuştu.

İlk vardığımız Çin limanının sokaklarında yürürken benim, her şeyden önce dikkatimi çeken yaşlı bir kadın oldu. Kadıncağız bir bastona dayanarak yürüyordu. Biraz dikkat edince hayretle bağırmaktan kendimi alamadım.

— Aman Allahım, babacığım şu kadına bak!...

Şaştığım kadar da vardı. Çünkü kadının ayakları ancak küçük bir çocuğunki kadar ya var ya yoktu.

Babam şaşkınlığımı görünce :

— Yavrum, dedi, bu Çin'de çok eski bir âdettir. Küçük ayak onlar için övünülecek bir şeydir.

— Peki Çinliler böyle küçük ayakla mı doğuyor?

— Ne münasebet. Bir defa yalnız kadınların ayağı böyledir. O da eski bir âdet. Bir Çinli dostumdan duymuştum. Çin vaktiyle birçok istilâya uğramış. Duşmanlar memlekete girince kadınların çoğunu esir

alıp götürüyorlarmış. İşte bazı tarihçilere göre, Çinliler kadınlarını korumak için bu çareye başvurmuşlar. Ayağı küçültülmüş bir kadın pek az yürüyebilir. Halbuki esir olarak çalışacak bir kadının da her şeyden önce yürümesi lâzım. Tabii bu düşmanların kadınları alıp götürmemeleri için bir sebep olmuş. Sonraları da bilhassa zengin aileler arasında bir âdet olarak yerleşmiş. Bu anlattığım bir söylentiden ibaret, belki daha başka sebepler de vardır.

— Peki, nasıl oluyor da ayaklarını küçültebiliyorlar?

— İşte işin en korkunç tarafı bu. Yaşlı bir Çinli bana, «Küçültülmüş her ayak birçok gözyaşına mal olmuştur» demişti. Kızlar beş yaşına geldikleri zaman ucu sivri küçük bir bakır papuç giymeye zorlanırlar. Tabii çocuk büyüdukçe parmaklar ayak tabanına doğru küçülür. Kemikler şeklini kaybeder. Nihayet ayak daha fazla büyüyemeden kalır.

— Aman ne işkence!

— Elbette. Zavallı çocukların ne acı çektiklerini düşün...

— Ama X. yüzyılda başlayan bu âdet artık tamamen kalkmış, hattâ resmen de yasak edilmiştir. Buna rağmen geri kafalı bazı aileler yakın zamana kadar hâlâ çocuklarına bu korkunç işkenceyi yapagelmişlerdir.

— Demek şimdi yok.

— Evet. Dikkat edersen sokakta gördüğün küçük ayaklı kadınların hepsi de elli yaşından fazladır.

★★★

UNUTMAYIN Kİ...

Sofrayı kurmak, sofrayı kaldırmak senin için büyük bir iş sayılmaz ama, annen için büyük kolaylıktır.

★

«Rica ederim», «Lütfen», «Teşekkür ederim», «Zahmet olmazsa», «Eksik olmayın» gibi sözler, hem çok kıymetlidirler, hem de bedavadırlar. Onun için onları bol bol kullanmaktan çekinme!

★

Konuşurken heceleri yeme, kelimeleri geveleme. Açık ve temiz konuş ki, herkes seni kolayca anlıyabilsin.

★

Kapıları usulca kapamak güzel bir hareket, vurarak kapamak çok çirkin!

DÜNYA ÇOCUK KİTAP HAFTASINDA

Neler Okuyorsun?

Her yıl, Kasım ayında, «Dünya Çocuk Kitapları Haftası» kutlanır.

Bu hafta, bütün dünya çocuklarına iyi ve güzel kitaplar okumanın faydaları anlatılır.

Bu hafta, bütün dünya çocukları, kitaplıklarını zenginleştirmek için yeni kitaplar almakta birbirleriyle yarışırlar.

Bu hafta, bütün dünya çocukları birbirlerine kitap hediye ederler.

Bu hafta, büyükler de çocukları iyi ve güzel kitaplar hediye ederek sevindirirler.

Çünkü :

- **Kitap sevgisini de insan çocukken kazanır.**
- **Kitap sevmeyen, kitap okumaktan zevk almayan çocuklar büyüdükleri zaman iyi insan ve iyi vatandaş da olamazlar.**
- **İyi ve güzel kitaplar okuya okuya bilgi artar, zevk yükselir, görgü çoğalır, ruh ve kafa zenginleşir.**
- **İyi ve güzel kitaplar çocukları olgunlaştıran güneşlerdir.**

Siz de, Dünya Çocuk Kitapları Haftası'nda ruhunuzu ve kafanızı zenginleştiren kitaplarınızın sayısını çoğaltmağa çalışınız.

Allı Fatma

Mehmet Ali & Akşamsefası

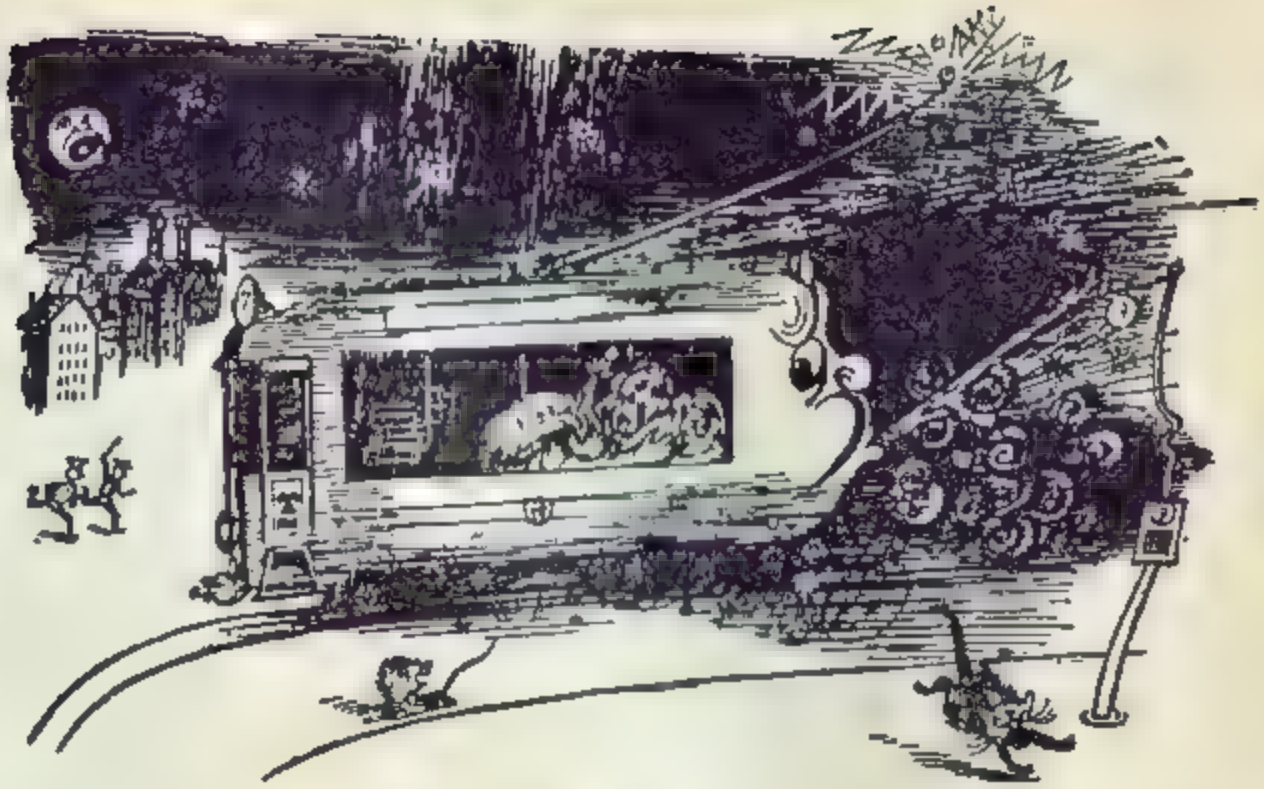

AŞAĞI sokaktan Allı Fatma'nın çın çın öten sesini duyuyor musun? Şimdi buradan geçer, sonra tekrar döner gelir ve en sonunda da çın, çın, diyerek tramvayların geceyi geçirdikleri kocaman garaja gider.

Geçen akşam Allı Fatma biraz gecikmişti. Tam rayların ortasında bir kamyon lâstiği patlamış, ne ileri, ne de geri gidebildiği için Allı Fatma'nın yolunu kesmişti. Bu yüzden Allı Fatma tramvay hangarına sonuncu olarak girebildi. Hemen kapının arkasındaki yere yerleşti. Bu duruma göre sabah olunca şehir içinde sefere çıkan ilk tramvay Allı Fatma olacaktı, ama olmadı. Neden mi? İşte şimdi size gece gözüne uyku girmeyen tramvayın hikâyesini anlatacağım.

Allı Fatma, lâstiği patlayan kamyona çok kızmıştı. Hangarda sol tarafına raslıyan 6 sayılı tramvayla bu mesele hakkında dertleşmek istiyordu. 6 numaraya : «Hey çın - çın Hatçe!» diye seslendi. (Çünkü tramvaylar birbirlerini hep küçük isimleri ile çağırırlar). 6 numara sesler çıkararak horluyordu. Ondan cevap çıkmayınca Allı Fatma arkasında duran 17 numaraya sordu : «Hey Tintin Ayşe uyuyor musun?»

17 numara o sabah bir bisikletliyle çarpışmıştı. Şimdi de rüyasında hâlâ onunla uğraşıyor, heyecandan her tarafı çatırdıyordu. Yalnız Allı Fatma'nın sağ tarafında duran 3 numara yarı uyanıktı. Fakat aksi, suratsız bir kocakarı olduğundan sol tekerleğini gıcırdatarak : «Beni rahat bırak» diye homurdandı.

Allı Fatma buna adamakıllı kızdı : «Eee, siz de artık canımı sıktınız» diye söylendi. Öyle kızmıştı ki, tekerlekleri dönmeğe başladı, öfkeyle bir hız aldı, kocaman kapıya tosladı. Meğer kapı kilitli değilmiş. Allı Fatma'nın çarpmasıyla birden açılıvermesin mi!

Allı Fatma kendini dışarda bulunca önce korktu, sonra yalnız başına böyle güzel yürüyebildiğine sevindi. Bir de zilini denemek istedi, «Çın, çın, çın, çın» o da pekâlâ çalıyor. Allı Fatma : «Bari şehrin içinde biraz gezineyim» diye düşündü. Artık hiçbir yorgunluk duymuyordu.

Hem öndeki, hem arkadaki, hem de içerdeki ışıklarını yaktı. Önce her günkü yolundan ilerlemeğe başladı İlk durağına gelince durdu, belki binmek isteyen yolcu olur diye uslu uslu bekledi. Fakat sonra gece olduğu ve herkesin uyuduğu aklına geldi, üstelik yanında biletler bulunmadığı için kimsenin biletsiz tramvaya binemiyeceğini de düşündü.

Tekrar yoluna koyuldu. Allı Fatma birdenbire şimdiye kadar hiç görmediği bir sokaktan geçtiğini farketti. Durak yerlerindeki levhalarda No. 3 yazılıydı. Bu yolda pek az ev bulunduğundan, buradan geçmek bir hayli can sıkıcıydı. Allı Fatma kendi kendine : «Şimdi 3 numaranın neden bu kadar aksi ve suratsız olduğunu anlıyorum, bu yollarda bütün gün sıkıntıdan sinirleri bozuluyor» diye düşündü. Fakat birdenbire irkildi. Çünkü ağır bir çuval taşıyan iki adam Allı Fatma'ya binivermişlerdi.

Bunlar çaldıkları eşyaları gizli bir yere götürmek isteyen iki hırsızdı. Hırsızlardan biri ötekine : «İşte bu çok iyi oldu» diyordu, «bu tramvay tam zamanında yardımımıza yetişti, artık bu ağır çuvalı taşımamıza lüzum yok, şehrin dışına kadar böylece gideriz, orada artık polis bizi ele geçiremez.»

Allı Fatma, «Eyvah, ben galiba fena bir işe karıştım» diye düşündü. «Şimdi yolu-

★ Dünya Çocuk Kitapları Haftasında arkadaşlarına Doğan Kardeş kitapları hediye et! ★

ma devam edersem bu iki hırsıza yardım ettiğim için polis beni yakalar, sonra da haftalarca o kocaman hangara hapseder. Doğrusu bu hiç de hoşuma gitmez.»

Allı Fatma akıllı bir tramvay olduğundan bu durum karşısında ne yapması gerektiğini hemen anladı. «Gırrr» diye birden fren yaptı, sonra aksi yöne doğru hızla gitmeye başladı. Hırsızlar bağırıp çağırarak içerde kıyameti koparadursunlar Allı Fatma öyle bir gidiş gidiyordu ki, dışarı atlamağa kalksalar bile kollarını bacaklarını kırarlardı.

Pek az sonra Allı Fatma kendi yoluna geldi, sağdaki köşeyi döner dönmez de polis karakolu gözüktü. Allı Fatma her gün yirmi defa buradan geçtiği için her tarafı ezbere biliyordu. Daha köşe başında iken «çın, çın» ötmeğe başladı. Hem yalnız ayak çıngırağı ile değil, biletçinin vatmana işaret vermek için kullandığı el çıngırağı ile de çınlıyarak ortalığı biribirine katıyordu. Bu gürültüyü duyan iki nobetçi polis, olup biteni anlamak için hemen sokağa fırladılar. O anda Allı Fatma karakolun önünde «rank» diye öyle bir duruş durdu ki, raylardan maytap gibi kıvılcımlar saçıldı. İçerdeki hırsızlar da «gümm» diye kafa kafaya çarpışarak baygın bir halde yere serildiler. Artık polisler için, onları yere düşmüş çürük meyvalar gibi toplamaktan başka bir iş kalmamıştı.

İşte bu yüzden Allı Fatma geçen sabah sefere çıkmadı. Geceleyin iki hırsız yakaladığı için bütün gün uyuyup dinlenmesine izin verilmişti. Hangar bekçisinin dediğine bakılırsa, Allı Fatma o gün uyurken rüyasında ara sıra kıs kıs güldüğü olmuş

★

Bu hikâye pek yakında yayınlarımız arasında çıkacak olan «ALLAH RAHATLIK VERSİN» adlı kitaptan alınmıştır.

TABİATTA NELER OLUYOR

Walt Disney

Mehmet Ali A. Akşamsefası

AĞAÇ DİKEN SİNCAP

Sincapların ağaç diktiğini hiç duydunuz mu? Sincap çalışkan ve tutumlu bir hayvandır. Kışın aç kalmamak için yiyeceğini yazdan hazırlar. Bulduğu fındık, palamut ve kozalakları toprağa gömerek depo eder Kışın bunları çıkarıp yer. Ama yine de toprağın altında kalanlar olur. Böylece yeni ağaçlar yetişebilir.

YÜRÜYEN BALIK

Güney Amerika da yaşıyan «Doko» adındaki bu hayvanı sürüngenlerden biri sanmayın. Aslında balıktır içinde yaşadığı su birikintisi kuruyacak olursa, yüzgeçlerini ayak gibi kullanarak sürüne sürüne karaya çıkar. Kurbağa, tarla faresi, hatta tavukları bile avlamıya çalışır. Bu acayip balığın hava kesesi sudan dışarı çıkınca akciğer ödevini görür. Doko gibi hem suda hem de karada yaşayabilen hayvanlara «Amfibian - iki yaşayışlı» denir.

ARI HAPİSHANESİ

Kabak çiçeği arılara gündüz açıktır. Serbestçe girip çıkar, bal alabilirler. Ama akşam olunca çiçek kendi kendine kapanır. Bazan vaktini şaşırmış son bir ziyaretçi arı içerde kalır. Zavallı hayvan ya sabah olup çiçeğin tekrar açılmasını bekler, ya da bir delik açarak oradan dışarı çıkar.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Doğan Kardeş'in Hediyesi...

Karagözcük — Babacığım, biliyorsun ki, Nizip'te bazı kardeşlerimiz iyi kitaplar ve iyi dergiler okumak sevgisini yaymak için bir kulüp kurmuşlardı.

Karagöz — Evet, bunu iyice hatırlıyorum.

Karagözcük — Şimdi de Eskişehir'deki kardeşlerimiz böyle bir kulüp kurmuşlar.

Karagöz — Aaa, bak buna çok sevindim.

Karagözcük — Ben de öyle babacığım.

Karagöz — Aferin Eskişehirli kardeşlere. Darısı diğer şehirlerimizin başına

Karagözcük — Göreceksin babacığım, bu gidişle kulüplerin sayısı günden güne çoğalacak. Çünkü her yerde iyi kitap ve iyi dergi okumak sevgisi artıyor. Zararlı yayınlara karşı açılan savaşın mânası gittikçe daha iyi anlaşılıyor.

Karagoz — Hakkın var oğlum. Bakıyorum, son zamanlarda çocuklarına iyi dergiler, iyi kitaplar okutmak isteyen ana babaların sayısı da artıyor. Buna doğrusu çok seviniyorum.

Karagözcük — Öğretmenler de iyi dergilerin, kitapların yayılmasına çok yardım ediyorlar.

Karagöz — Bundan tabiî ne olabilir? Öğretmenler iyi yayınların her zaman en büyük dostudurlar. Bence asıl önemli olan, siz çocukların iyi kitapları, iyi dergileri kötü kıtaplardan, kötü dergilerden ayırdetmesini öğrenmenizdir.

Karagozcük — Çok doğru söylüyorsun babacığım, o kötü dergileri, kötü kitapları ana babalarından, öğretmenlerinden gızli gızli okuyan ne kadar kardeşimiz var.

Karagöz — İşte, onlara iyi dergının, iyi kitabın zevkini aşılamak lâzım. Bır defa ıyının tadını alırlarsa, kötüyü kendılıklerinden istemiyeceklerdır.

Güzel Sözler

★ **Her şeyin daha iyisini yapmağa çalış.**

★ **Cahiller daima kendilerini beğenirler.**

★ **Yalnız kendileri için yaşayanlar, kötü insanlardır.**

★ **Hiddetin sonu, pişmanlığın başıdır.**

★ **Çalışan herkes saygıya değer.**

★ **Daima iki ayak üstunde sağlam durmalı, ama hiçbir vakit boş durmamalı!**

★ **Tembellik kötülüklerin gubresidir.**

★ **Kafanızda bilgi, yüreğinizde sevgi oldukça, başarılamıyacak iş yoktur.**

★ **Bir yanlış yapmaktansa, iki defa sormak daha hayırlıdır.**

Karagözcük — Çok haklısın babacığım. Böyle birkaç arkadaşım var. Eskiden o kötü yayınlara bayılırlardı; onların tıryakisi olmuşlardı; onları ellerinden hiç düşürmezlerdi. Şimdi Doğan Kardeş dergi ve kıtaplarını ve başka iyi çocuk yayınlarını okuya okuya artık o aşağılık şeylerin yüzüne bile bakmıyorlar. Onlardan âdeta tıksiniyorlar.

Karagöz — Tabiî öyle olacak... Ağzının tadını bilen hiç abur cubur, pis şeyler yer mi? Onun için bu Nizipli, Eskişehirli kardeşlerin tuttukları yol çok hoşuma gitti. Arkadaşlarına iyiyi tanıtarak, kotüden uzaklaştırmak istiyorlar. Bu en mükemmel çaredir bence.

Karagözcük — Bu gibi kulüplerin sayısını çoğaltmak için Doğan Kardeş'ten onlara hediyeler göndermesini rica ettim.

Karagöz — Kabul etti mi barı?

Karagözcük — Etti, etti babacığım. Bakalım daha kaç yerde böyle kulüpler kurulacak, merak ediyorum.

★

BABANIZ ATATÜRK

Büyük kurtarıcımız Atatürk'ün mücadelelerle geçen hayatını ancak Falih Rıfkı Atay'ın yazdığı «Babanız Atatürk» adlı kitapta okuyabilirsiniz. Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkan bu kitabın fiatı 5 liradır.

★ **Her Doğan Kardeş abonesi, bir «Yeni Abone» bulursa, abone sayımız hemen bir misli artar** ★

BİR FİLİPİN HİKÂYESİ

Ormandaki Kavga

FİLİPİN adalarında güneş batınca ortalık çabucak kararır. Milyonlarca ateşböceği küçücük fenerlerini yakıp ağaçların arasında parıldamaya başlar. O akşam bir ateşböceği arkadaşına gitmek için yola çıkmıştı. Işığıyla önünü aydınlatıyor, kendi kendine uçuyordu. Bir yol dönemecinde bir maymuna rastladı. Maymun :

— Hah, hah!... Ateşböceğine bakın, diye alay etmeğe başladı. Niçin her zaman ışığını yakıyorsun?

— Sıvrisinekleri görüp uzaklaşmak için...

— Sıvrisineklerden kaçıyorsun ha! Seni korkak seni!

— Ben korkak değilim. Hele sivrisineklerden hiç korkmam. Yalnız kimsenin işine karışmam. Onun için sivrisineklerle karşılaşmaktan çekiniyorum.

Maymun, ateşböceğinin sözlerinden hiçbir şey anlamamıştı. Onun korkaklığıyla alay etmek istemişti bir kere. Ertesi sabah bütün maymunlara ateşböceğinin çok korkak olduğu için ışık yakarak dolaştığını anlattı.

Herkesin kendisiyle alay etmesi ateşböceğinin hiç hoşuna gitmedi. Onlara iyi bir ders vermesi gerekiyordu. Hemen yolda karşılaştığı maymunun evini buldu. Maymun uyuyordu. Ateşböceği yanına yaklaşarak ışığıyla onu uyandırdı.

— Niçin herkese benim korkak olduğumu söylüyorsun, diye sordu. Yarın seninle ormandaki meydanlıkta yine görüşelim. Korkak olmadığımı sana da, bütün arkadaşlarına da göstereceğim.

Maymun gülmeğe başladı :

— Hah, hah, hah! Bana meydan okuyor. Demek ki seninle dövüşeceğiz. Peki, dövüşte sana kim yardım edecek? Benim gibi güçlü kuvvetli bir hayvanın karşısına tek başına çıkamazsın tabii...

— Ben tek başıma geleceğim.

— Ya, öyle mi? Nasıl istersen. Ben ne kadar maymun varsa çağıracağım. Bakalım yine tek başına yüzlerce maymunun karşısına çıkmaya cesaret edebilecek misin?

Maymun sözünde durdu. O gece büyük meydanlığa bütün arkadaşlarını sıra sıra dizmiş, ellerine de kalın birer sopa vermişti. Ateşböceğini görünce kendisi hepsinin başına geçti. Sopalarını kaldırarak küçük düşmanlarının üzerine yürüdüler. Ateşböceği bu maymun ordusuyla başa çıkabilecek kadar çevik ve akıllıydı. Hemen en öndeki maymunun burnunun ucuna kondu. Onun arkasındaki maymun fırsatı kaçırır mı ya... Elindeki sopayı hızla gördüğü ışığa indirdi. Ateşböceği bütün dikkatini kullanarak tam zamanında ezilip yamyassı olmaktan kurtuldu. Kafasına hızla inen sopa maymunu gık demeden yere sermişti.

Bundan sonra ateşböceği ikinci maymunun burnunun üstüne yerleşti. Üçüncüsü de onun hakkından geldi. Ateşböceği maymunların birinden diğerine konuyor, her yer değiştirişinde bir maymun kafasına sopayı yiyordu.

Düşmanlarının hepsi baygın düşmüştü. Bir hayli ağır yaralı olanları da vardı. Ateşböceği zaferle :

— Bana korkak diyecek kimse kaldı mı, diye bağırdı.

Maymunlardan hiçbiri söz söyleyecek halde değildi. Böylece kendi kuvvetlerine güvenerek küçük bir böcekle alay etmelerinin cezasını çektiler. Ateşböceği başka hiçbir şey söylemeden sessizce yanlarından uzaklaştı.

Annenin Hediyesi

ANDERS'in çok güzel, yepyeni, renkli yünlerden yapılmış bir beresi vardı. Bundan daha güzel bir bere olamazdı, çünkü annesi onu kendi eliyle örmüştü.

Yeni beresini herkese göstermek için daha o gün sokağa çıktı. Ellerini ceplerine sokmuş, keyifli keyifli şarkı mırıldanarak yürüyordu. Arkadaşlarının gözleri hemen renkli beresine ilişiyordu. İçlerinden birçoğu Anders'e en kıymetli oyuncaklarını vererek yerine beresini istediler, ama o bunların hiç birine razı olmadı.

— Annemin yaptığı bereyi dünyada hiçbir şeyle değişmem, diyordu.

Yolda bir kıza rastladı. Durmuş hayran hayran Anders'e bakıyordu.

— Kıyafetin ne kadar hoş kardeşim, dedi. Niçin kıralın balosuna gitmiyorsun?

Anders :

— İyi ki aklıma getirdin, diye cevap verdi. Bakalım o da beremi beğenecek mi?

Sarayın kapısında iki tane nöbetçi asker duruyordu. Çocuğa ne istediğini sordular.

— Kıralın balosuna girmek istiyorum, diye cevap verdi.

— Peki ama, davetiyen var mı? Üniforma da giymemişsin... Seni nasıl içeri sokalım?

O sırada kıymetli taşlarla, incilerle işlenmiş beyaz tuvaletli bir kız göründü. Bu prensesti.

Anders'in elinden tutarak askerlere şunları söyledi :

— Bu çocuk üniforma giymemiş ama, çok güzel bir beresi var. Balода benim mısafirim olacak.

Sarayın mermer merdivenlerini elele çıktılar. Prenses geçerken nöbetçiler kenara çekilerek selâm veriyordu.

Sarayın içinde herkes Anders'e bakıyordu. Beresini görünce onu bir prens sanmışlardı.

Büyük salonda muhteşem bir ziyafet sofrası hazırlanmıştı. Altın ve kristal tabakların içinde en nefîs yiyecekler vardı. Prenses, Anders'e yanındaki bir sandalyeyi göstererek :

— Şapka çıkarmadan sofraya oturmak ayıptır, dedi. Dur ben çıkarayım.

Anders iki eliyle beresini sımsıkı tutuyordu.

— Ne olur onu çıkarttırmayın, diye yalvardı.

Beresini başından alırlarsa sanki bir daha geri vermiyeceklermiş gibi geliyordu. Gerçekten prenses bu bereyi çok beğenmişti.

— Bereni bana ver, onun yerine sana altın topumu vereyim, dedi.

Altın top çok güzeldi ama, Anders beresini dünyada hiçbir şeyle değişmezdi. Prenses onu kandırmak için ceplerine şekerler, çikolatalar doldurdu. Boynundaki kolyeyi çıkarıp çocuğun boynuna taktı. Altın topu da kucağına koydu.

— Şimdi bereni bana veriyor musun, diye sordu.

Anders'in konuşmasına vakıt kalmadan kapı açıldı. Kıral içeri girdi. Sırmalı elbiseler, tüylü şapkalar giymiş adamlar onu takib ediyordu. Kıralın sırtında beyaz kürkle mavi kadifeden yapılmış bir pelerin, başında göz kamaştıran bir taç vardı. Anders'i görünce :

— Ne kadar güzel bir şapkan var yavrum, dedi.

— Onu annem yaptı. Kendisi ördü. Ama şimdi herkes elimden almak istiyor.

— Bereni her halde en

çok bir kıralın tacıyla değiştirmek istersin.

Bunları söyliyerek başından tacını çıkardı. Anders'in şaşkınlıktan dili tutulmuş gibiydi. Kıral, beresini almak için elini uzatırken bir sıçrayışta yerinden kalktı. Kucağındaki altın top yere yuvarlandı. Ok gibi salondan dışarıya fırladı. Koşarak diğer salonları, koridorları geçti. Merdivenleri indi. O kadar hızlı koşuyordu ki, boynundaki kolye ile cebindeki çikolataların hepsi bir tarafa fırlamıştı. Yalnız beresi başındaydı. Onu alamamışlardı. Beresi onun her şeyi idi.

Koşa koşa evine dönerken onu eline almıştı. Annesi :

— Nerelerde kaldın bakalım, diyerek oğlunu karşıladı.

Anders başından geçenleri bir bir annesine anlattı. Bütün kardeşleri hayretle onu dinliyordu. Bir tanesi beresini kıralın tacıyla bile değişmediğini duyunca :

— Aptallık etmişsin Anders, dedi. Öyle bir taç kaçırılır mıydı hiç... Onu satsak hepimiz zengin olurduk; kendine çok daha güzel bir şapka alabilirdin.

Anders'in yüzü kıpkırmızı olmuştu.

— Hiç de aptallık etmedim, dedi. Kıral bütün hazinesini verseydi dünyada bir daha bundan güzel bere bulamazdım. Çünkü bunu annem bana kendi elleriyle yaptı.

Annesi sevgiyle çocuğuna sarılmış, yanaklarından öpüyordu.

★

FOSİL NEDİR ?

Fosiller bize dünyada yaşıyan en eski canlılar hakkında bilgi verir. Tarih öncesi devirlerinde hayvan ve bitkiler bazı yerlerde çamurların içine gömülmüş, sonradan çamurlar sertleşip taşlaşınca bunların kalıbı veya izi olduğu gibi kalmıştır. Bu kalıntılara «fosil» denir. Paleontoloji denilen bir ilim kolu fosilleri inceliyerek onları sınıflandırır, özelliklerini araştırır. Böylece Paleontoloji bilginleri bugün yaşayan hayvanların bir çoğunun milyonlarca yıl önce yaşamış olan hayvanlara benzediğini açıklamışlardır. Artık soyu tükenmiş olan 10.000 den fazla böcek fosili bulunmuştur.

En büyük fosiller sürüngenlere aittir. Bildiğimiz bütün hayvanlardan daha büyük olan bu sürüngenler dünyadaki iklim değişmeleri sonunda ortadan kalkmıştır. Normal bir köpek büyüklüğünde olan bir hayvan da bugunkü atların dedesi olarak kabul ediliyor.

ERKEN BAŞLAMAK

Çocuklarını seven, onların istikbalini düşünen ana - babalar yavrularını Doğan Sigortanın Tahsil ve Çeyiz Sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa o kadar kârlıdır.

★

EV SAHİBİ OLMAK İÇİN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı İkramiyeli Aile Cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

KAŞIKTAKİ AYNA

Resimdeki çocuğun elindeki kaşık, ayna gibi parlak. İçine bakınca kendi yüzünü görebiliyor. Yalnız resimde bilhassa bir yanlış yapılmış. Kaşığa ve içindeki resme dikkatle bakarak bu yanlışın ne olduğunu bulmağa çalışın.

Cevap

Kaşığın içi ayna gibi çocuğun yüzünü gösterebilir. Yalnız bu görüntü baş aşağı olur. İsterseniz böyle parlak bir kaşık bularak deneyin. Resimdeki yanlışlığı o zaman daha iyi anlarsınız.

• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •

KARTON KAVAL

İnce uzun, yuvarlak bir kutu bulamazsanız bir kartonu büküp yapıştırarak uzun bir boru yapabilirsiniz. İsterseniz yapıştırmadan önce kartonun dışını renkli renkli boyayın. Sonra borunun ağzından daha büyük bir yağlı kâğıt keserek bunu oraya gerin ve ince bir lâstikle bağlayın. Borunun bu kapalı tarafına yakın olmak üzere dört, beş tane delik açın.

Karton kavalı üflerken delikleri parmaklarınızla açıp kapatarak bakalım ne biçim sesler çıkarabileceksiniz?

KONSERVE KUTUSUNDAN KOVA

Ağzı düzgünce açılmış teneke konserve kutularını süslü bir hale getirerek kullanabilirsiniz.

Kutunun üst tarafına karşılıklı iki delik açınız. Ucu sivri bir çiviye çekiçle vurarak tenekeyi kolayca delebilirsiniz. Yağlı boyanız varsa kutunun dışını güzelce boyayın, yoksa zevkinize

uygun bir kâğıtla kaplayın. Sap olarak kordon veya tel kullanın. Bunun üzerine kurdelâ veya kâğıttan bir fiyonk yapın. İçine çiçek ve istediğiniz başka şeyler de koyabilirsiniz.

En güzel
En faydalı
Çocuk Yayınları
DOĞAN KARDEŞ
dergisi
ve
Kitaplarıdır.

AĞAÇLIK YERDE OYNANACAK BİR OYUN

Bu oyun, istenilen sayıda oyuncu ile oynanabilir. Oyunculardan birisi ebe olur. Diğerleri kendilerine birer ağaç seçerler. Bu ağaçlara dokundukları zaman ebe onları yakalıyamaz. Ebe olan çocuk yere üç tane büyük daire çizer. Oyun başlayınca çocuklar ağaçları bırakarak ebenin etrafında ona yakalanmadan koşmaya başlarlar. Ebe yakaladığı çocuğu çizdiği dairenin içine koyar. Bu onu oraya hapsetmek demektir. Serbest olanlar ona dokunarak hapisten kurtarmaya çalışırlar. Ebenin gözü her an hapsettiği oyuncudadır. Bu durum herkesi çok heyecanlandırır. Eğer üç daireye de birer esir alabilirse, ebelik sırası başkasına geçer, oyun yeniden başlar. Dairenin içinde kalanlardan birisi ebe olur.

HIZLI KOŞAN KAZANIR

Oyuncular elele tutuşarak halka olurlar. Bir kişi ebe seçilir; halkanın dışında durur. Yavaş yavaş çocukların etrafında gezinerek birisinin omuzuna vurur ve hızla koşmaya başlar. Kendisine vurulan oyuncu ise ters tarafa doğru koşar. Hangisi halkayı en önce dolaşırsa, boş yeri alır, diğeri ebe olur.

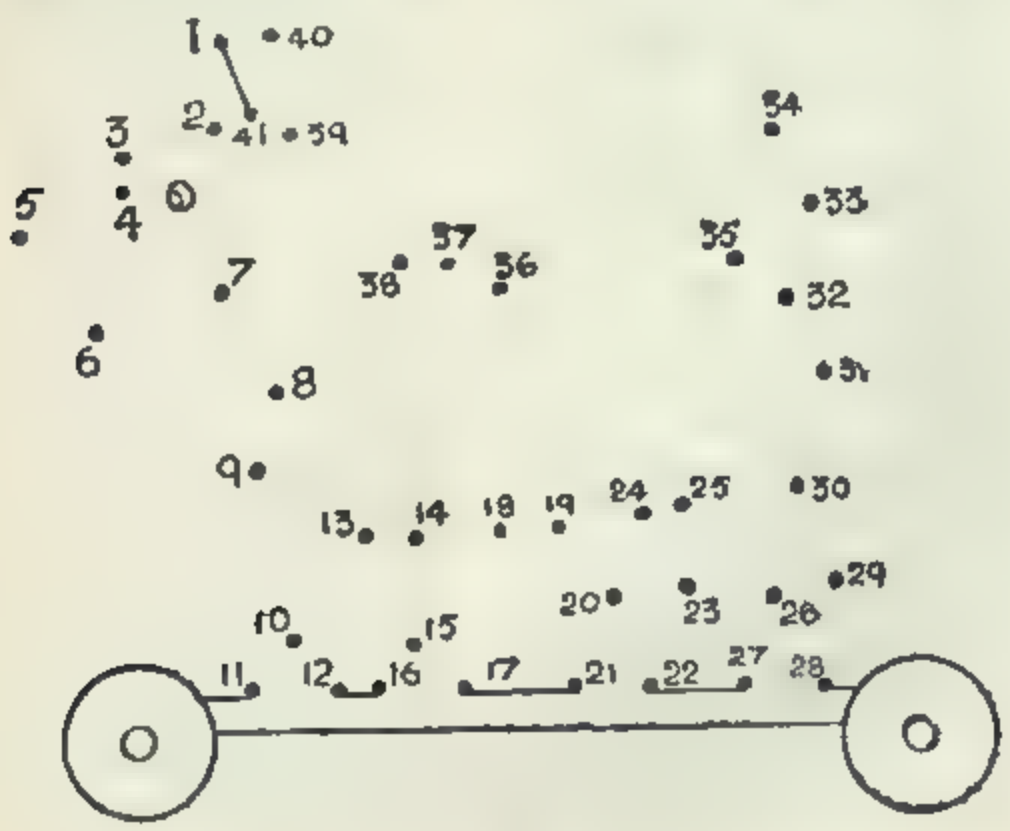

Noktaları 1 den 41 e kadar sırayla birleştirin. Güzel bir resim çıkacak.

HARF BULMA OYUNU

Bu oyunu yeni okuma yazma öğrenmeğe başlayan kardeşlerinizle oynayabileceğiniz gibi kendi yaşınızdaki arkadaşlarınızla da oynayarak eğlenceli bir vakit geçirebilirsiniz. Öğrenmesi çok kolaydır. Oyuncu sayısı değişebilir. Oyuna başlamadan önce bir karton parçasının ortasına bir kenarı 2 cm. olan bir kare çizin ve burasını makasla oyup çıkarın. Bütün oyuncular ellerine kâğıt kalem alarak bir masaya otursun. Ortaya bir kitap veya bir dergi koyun. Sonra aranızda bir kelime tutun. Yalnız çok kısa olmasın. Beş harfli veya daha uzun olabilir. Her oyuncu bu kelimeyi elindeki kâğıda yazar. Meselâ tuttuğunuz kelime (bahçe) olsun. İlk oyuncu gözünü kapar, kıtap veya dergiyi rastgele bir yerden açar, elindeki ortası delik kartonu açtığı sayfanın üstüne koyar. Gözlerini açınca kartonu oynatmadan karenin içinde görünen harflere bakar. Tutulan kelimenin ilk harfini burada bulmağa çalışır. Örnek olarak verdiğimiz kelime «bahçe» olduğuna göre karenın içinde «b» harfi aranmalıdır. Yalnız bulunan harfin tamamının görünmesi şarttır. Yarısı kapalı kalmışsa sayılmaz. Aranan harf bulunmazsa sıra ikinci oyuncuya geçer. O da kitapta başka bir yer açarak aynı şeyi yapar. İlk harfi bulan oyuncu elindeki kâğıtta yazılı olan kelimenin o harfinin üstünü çizer. Bundan sonra kartonu yerinden oynatmadan ikinci harfi arar, yani «a» harfini. Bulursa ondan sonraki harflere geçer. Bazen bir seferde kelimenin bütün harflerini bulmak mümkün olur.

Seçilen kelimede «pencere» de olduğu gibi aynı harf tekrarlanıyorsa bu harflerin ayrı ayrı bulunması gerekir.

TUNA KIYILARINDA

SICAK bir yaz günüydü. Köprülü Fazıl Ahmet Paşanın idare ettiği Türk ordusu Avusturya'ya doğru ilerliyordu. Düşmandan önce, ordumuzun karşısına büyük bir engel çıkmıştı: Tuna Nehri!... Bir an önce bu suyu aşmamız gerekti. Köprüler yapmak için Estergon denilen yerde konaklıyan askerlerimizden bir kısmı gemilerle karşı sahile geçmiş, bir kısmı da beri tarafta kalmıştı.

Günler ilerliyor, Tuna'nın iki yakası kolay kolay bir araya gelemiyordu. Estergon'da kalan askerlerimiz sıkıntı çekmeğe başladılar. Erlerin ve atların yiyecekleri bitmeye yüz tutmuştu.

Estergon gurubundan on beş kişi, hayvanlarına yiyecek bulmak maksadiyle batıya doğru beş saat durmadan yürüdüler. Nihayet göz alabildiğine yulaf ve arpa dolu bir tarlaya vardılar. Askerler, atları tarlalara saldılar. Bir taraftan da, konak yerine götürmek üzere, arpa demetleri yapmağa başladılar. Herkeste bir sevinç, bir gayret:

— Haydi arkadaşlar, biraz daha!... diyorlardı.

Bu sırada üç yüz Türk atlısı tozu dumana katarak ufuktan rüzgâr gibi sökün etti. Biraz sonra atlılar, arpa toplayan arkadaşlarının yanlarına geldikleri zaman içlerinden biri seslendi:

— Hey arkadaşlar, orada ne yapıyorsunuz?

— Arpa topluyoruz.

— Arpa mı? Bırakın bu çocukça işi de düşmanın peşinden gidelim. Ordumuza zaferler kazandıralım...

Arpa toplayanlardan yaşlı, tecrübeli bir asker, cevap verdi:

— Aslanım! Açlık tehlikesiyle karşı karşıyayız. Ne erlerimizin, ne de hayvanlarımızın yiyeceği var.

— İyi ya!... Bunları bol bol ele geçireceğiz!

— Ama nasıl?... Bu düşman topraklarında ne yol biliriz, ne de bize kılavuzluk edecek biri var!... Biz alacağımızı aldık; geri döneceğiz; konak yerimize gideceğiz. Varın siz dilediğinizi yapın!...

Atlılar, tarlada durmadan demet saran arkadaşlariyle alaya başladılar:

— Korkaklar!...

Ve yine tozu dumana katarak uzaklaştılar; bir anda dağları aşarak gözden kayboldular.

★

Yarım saat sonra atlılar bir kaleye vardılar. Kalenin kapıları sımsıkı kapalıydı. Atlılar, bir kenara çekilip kaleye doğru bağrışmağa başladılar:

— Hey kale muhafızları!... Nerelerdesiniz?

— Açın kapıları!... Yabancı değiliz!...

Kalede hiçbir hareket görülmüyordu.

— Hemşerim, sizde ekmek, yoğurt, ayran, arpa, at nalı var mı?

Kaleden yine ses seda gelmiyordu. Bızımkiler seslenmeğe devam ettiler:

— Yahu siz ne tuhaf insanlarsınız? Bir parça ekmeğinizle bir çanak yoğurdunuz da mı yok?

Nihayet mazgal deliğinden uzanan bir asker kusursuz bir Türkçe ile:

— Sizler nerelisiniz, ne istiyorsunuz? dedi.

— Biz Aydın, Saruhan, Menteşe Türkleriyiz. Ey serhatli kardeşler, açız, aç!... Bize ve hayvanlarımıza yiyecek bir şeyler verin de size dualar edelim.

— Peki, size ne isterseniz verelim, ama paranız var mı?

Atlılar, hemen keselerini

çıkarıp gösterdiler:

— Elbette!... Sizden sadaka istemiyoruz. Para, istediğiniz kadar!...

Bu söz üzerine ağır ağır kale kapısı açıldı, asma köprü indirildi.

Kale burcundan bir ses:

— Haydi, atlarınızla birlikte girin içeri!...

Bizimkilerin iki yüz kişisi kaleye girdi. Yüz atlı da köprü üzerinde durdu. İçeriden:

— Hepiniz girin! diye seslendiler ve kapıları kapamak istediler. Fakat köprüdeki atlılar:

— Biz burada bekliyeceğiz! dediler.

Artık gerçek anlaşılmıştı. Atlıların girdikleri kale, düşman kalesiydi. Gayet iyi Türkçe konuşan bir muhafız vasıtasiyle pusuya düşürülmüşlerdi.

Bir anda, kale içindeki bütün düşman askerleriyle Türk atlıları arasında amansız bir savaş başladı.

— Allah, Allah!...

— Vurun gazi kardeşler, vurun!...

Feryatlariyle savaşa girişen atlılar bir saatlik çetin bir savaştan sonra düşmanı kaleden dışarı uğrattılar. Yanlarında bir sürü esir düşman askeri ile eşya ve yiyecek olduğu halde konak yerine dönen atlılar yolda yine «arpacı» arkadaşlarına rasladılar ve gururla, yaptıklarından bahsettiler, yine onlara takıldılar:

— Siz hâlâ arpa toplayın burada!... Bizim kalelerden biri sanarak yanlarına vardık. Bizi hile ile içeri aldılar, tuzağa düşürmek istediler; ama kazdıkları kuyuya kendileri düştüler... Şu esirlere bakın, sizin arpa demetlerinden çok değil mi? Hele şu eli gümüş değnekli, başı telli pullu adama ne dersiniz? Kale kumandanı imiş!... Hokkabaza benzemiyor mu?

Arpa toplayanlar da demetlerini, karınlarını çatlayasıya doyurmuş olan atlarına yükleyerek büyük kafile ile birlikte konak yerine vardılar...

Üç yüz atlının macerası bütün asker arasına bir anda yayılıverdi.

Bu sırada ise Tuna'nın iki yakasını birleştiren köprü yapılmış, iki guruba ayrılan asker, bir araya gelmişti. Kendi başlarına düşman kalesine varıp cenk eden erlerin zaferi büyük kumandana da anlatıldı.

Paşa, gazileri huzuruna çağırdı:

— Peki, siz kimin emriyle çeteciliğe, vurgunculuğa gittiniz?'

Gazilerden biri başını önüne eğerek:

— Vallahi efendim, dedi, maksadımız yardım almaktı. Bizim kalelerden biri sandık. Meğer düşman ocağına düşmüşüz. Bu durumda ne yapabilirdik? Hepimiz kılıçlarımıza sarıldık ve zaferle geri döndük. Suçumuzu bağışlayın bize!...

— Cellâtlar, yakalayın şu başı bozukları.

Izbandut gibi cellâtlar, gazi atlıları birer birer yakalayıp ite kaka götürmeğe koyuldular.

Bu acıklı manzaraya dayanamayan büyük rütbeli kumandanlar, başkumandana yalvarmağa başladılar:

— Bir daha yapmazlar efendim!... Ordudan çıkarınız ama, canlarını bağışlayınız!... Bizim hatırımız için!...

Başkumandan Paşa bu ricaları kabul etti. Zaten onlara kıyacak değildi. İçinden kahramanlıklarını takdir ediyordu ama, bütün askerlere bir ibret dersi olsun diye bir gözdağı vermek istemişti.

Paşa, gazi askerlere döndü:

— Haydi sizi affettim, fakat bir daha emirsiz bir yere gitmiyeceksiniz!... Esirlerin iki yüzünü de size hediye ediyorum!...

Atlılar, sevinç içinde Paşayı etekleyip dualar ettiler.

Beri taraftan da orduya emirler verildi:

— Kimse kendi başına mal mülk ele geçirmeğe gitmiyecektir!...

Bizim gazi atlıların macerasından en çok zarar gören onların alay kumandanları oldu. Askerleriyle ilgilenmediği için kendisine yüz değnek vurulup ordudan çıkarıldı.

Enver Naci Gökşen
(Evliya Çelebi'den)

ATATÜRK

Her yıl, 10 Kasım, saat dokuz suları
Düşünür tek yürek Türkeli
Bu düdükler, bu sessizlik, bu saygı duruşu
Bir yanlışlık olmasın, sağ
O kadar bizimle ki!...

Her yıl, 10 Kasım, saat dokuz suları
Eğilmişken bütün başlar üzgün
Birden kalkar yukarı dinç
Madem ruhu Türklüğün
Atatürk ölür mü hiç?

Behçet NECATİGİL

UÇARI
GÜREŞÇİ

Bu macerayı size anlatmıştım, ama ne kadar çok anlatsam bıkmam.

Sen karışma Uçarı. Ondan sonra benim de anlatacak bir hikâyem var.

Benim de bir tane aklıma geldi.

Bıktık hep aynı hikâyelerden...

Büyüklerin hikâyelerinden bıktım. Hep aynı şey.

TAMİRAT VAR!

Saçmalarını dinleyecek halim yok. Biraz çıkıp dolaşayım.

İşte Başarı. Canlı bir hayvan. Boş yere çenesini yormaz. Önemli bir işi var galiba.

Şimdi kendime nefis bir ziyafet çekeceğim. Benim cinsimden olan köpekler heyecanlı eğlenceleri sever.

Ne haber arkadaş?

Hey küçük Başarı. Yemeğe bir arkadaş getirdin ha!

İşte geldik.

Burayı hiç görmemiştim.

Acayip bir et.

Bu bir Meksika yemeği.

Ayy! Yandım! Bu yemek beni deli edecek.

Ben de severim.

BOĞA GÜREŞLERİ

Boğa güreşi. Bu da Meksika'ya ait bir spor.

Baksana, bu ne?

Boğa ile kolay kolay başa çıkamam.

Şurada kırmızı bir bez var.

Boğa güreşini şu köpekle yaparım.

Hey, gelsene!

Nasıl hoşuna gidiyor mu?

Seyretmesi daha güzel olmalı.

O kendi kendine bezle döğüşsün. Hah, hah! Benim kaçtığımı farketmedi.

Bu kadar döğüş yeter. Şimdi keyfim yerinde.

Mükemmel bir fırsat! Kediler tahterevalliye biniyorlar.

Ne olduğunu anlayamıyacaklar.

Çevik hareket etmesem işler tersine dönecek.

Üstüme gelecek, ne yapsam acaba?

Hop!

RINK

Bu tarafa düşeceğimi sanıyordum ama çok eğlenceli.

?

Basketbola benzedi.

POFF!

Şimdi de manialı koşu. Yaman bir sporcuyum.

Ne yazık ki okuma bilmiyorum. Yoksa şu levhayı okumadan geçmezdim.

ÇİMENE BASMAYIN!

PARK

Buraya bir kemik gömmüşler galiba.

Karnım da acıktı. Biraz kemiririm.

A, bir teneke kutu!

Parkta yeri eşelemek yasaktır.. O da ne?

İşte çalınan mücevherler buraya saklanmış. Hırsız tutuldu ama bunlar ortada yoktu.

Yaşasın! İnsanların gözünde bir kahraman oldum.

Ne kadar yavaş gidiyor. Böyle kamyonlarla yarış etmesini çok severim.

Seslere bak. Köpek, güreşi devam ediyor.

PUF HIRR

Hâlâ benim tuttuğum kırmızı bezle uğraşıyor. Benim burada olduğumu görmesin.

HIRR.. PUFF!

'Tamam !

Ah !

Ne var Uçarı ?

Ne olacak, boğ.. güreşi yapıyorduk..

Hayret, onu bu hale getirdin ha!

Bravo !

Bize düşman olan o adamın kepçesindeki ağı parça parça etti.

Yoksa kedilere de mi bir şey yaptın ?

Hah, hah ! Onlara öyle bir oyun oynadım ki...

Böylece.

Ondan sonra yerimden kalktım. Kulaklarımı diktim. Çok dikkatli ilerliyordum.

Evet, devam et.

Çok meraklı.

Hani Uçarı hikâye anlatmayı sevmezdi.

O, kendisinin de anlatacak bir macerası olmadan önceydi.

SON

AZAT

O sabah, dışarıdan gelen muzika seslerini duyunca okuduğum kıtabı elimden bıraktım. Bugün ne var? Anladım: Öğrenciler Bayramı!... Havanın bulanıklığını hiçe sayan gençlik ve sağlamlık şenliğine imrene imrene yine kitap okumağa koyuldum. Fakat işte yine inceden inceye şarkılar duyuluyor, sesler gitgide yaklaşıyordu.

Balkona çıktım. Rıhtımdan beyaz gömlekli, lâcivert etekli bir kız öğrenci taburu geçmekteydi. Yanlarında öğretmenleri, arkalarındaki hademelerin ellerinde yemek çıkınları, uçurtmalar, toplar, fileler...

Bu şen tabur kırlara gidiyordu. Çocukların gittiği taraftan da yukarıya doğru çıkan bir balıkçı kayığı gördüm. İçinde üç kişi vardı. İkisi kürekte, biri de arkada, ayakta... Bu ayaktaki, tabura karşı, sağ eli kasketinde, bir asker geçişini veya bir sancağı selâmlıyan eski bir asker gibi duruyor!... Çocuklar, köşeyi saptılar. Onun eli ise hâlâ şakağındaydı. Kendi kendime: «Ya biraz şakacı, ya da kaçıkça bir adam!...» dedim.

Fakat kayık büsbütün yakına varınca gördüm ki, durum hiç de düşündüğüm gibi değildi. Adam, kırmızı bir mendille gözlerini sılıyor, arada bir dönüyor, artık hiçbiri görünmiyen çocukların arkasından hâlâ uzun uzun bakıyordu.

Kürektekilerden biri:

— Otur canım Raşit!... dedi.

Tıraşsızlıktan sakalı uzamış olan Raşit, hiç ses çıkarmadan yerine çöktü.

Önünde bir teneke balık vardı. Yeni tutulmuş uskumruların - heyecanla çırpındıkça - çakı ağızları gibi pırıldaştıklarını görüyordum. Raşit de boynunu bükmüş, dirseklerini dizlerine dayamış, onlara bakıyordu. Birdenbire elini tenekeye soktu. Can çekişen balıkları denize atmağa başlamasın mı?... Bu talihli hayvancıklar, bir daha kavuşacaklarını hiç ummadıkları suya girince biraz sendeleyip ayılıyorlar, sonra telâşla derinlere, açıklara kaçışıyorlardı.

Raşit'in yaptığından bir şey anlıyamıyan en önde kürek çekmekte olan balıkçı:

— Sen deli mi oldun Raşit? diye çıkıştı.

Öyle ya, bütün gece uykusuz kalarak topladıkları bu kısmeti, şimdi içlerinden biri geri tepiyordu.

Bununla beraber Raşit, arkadaşlarının öfkesine aldırmadı. O, hâlâ teneke içinde, azat etmek üzere, henüz ölmemiş balık arıyordu. Arkadaşı yerinde duramıyarak kalkıp kendisine engel olmağa giriştiği zaman Raşit acıklı gözlerle ona baktı:

— Payımdan kesersiniz yahu!... Of Ayşem, sevgili kızım, senin ruhun için!... dedi.

Sonra birdenbire, balık kokan ellerini yüzüne kapıyarak gözlerini sildi.

Bu hali gören iki arkaşı da susarak başlarını önlerine eğdiler. O sessizlik içinde, küreklerin sesi bir hıçkırıktan daha dokunaklıydı...

Ruşen Eşref ÜNAYDIN
(Çocuklar İçin İşliyen: E. N. G.)

RUŞEN EŞREF ÜNAYDIN

Büyük bir yazarımız olan Ruşen Eşref Ünaydın, 22 Eylül günü, 67 yaşında olarak Hakkın rahmetine kavuştu.

Yazı hayatına, «Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemalle Mülâkat» adlı bir eserle girmiş bulunan ve en çok bu kitabiyle tanınan R. Eşref Ünaydın'ın eserlerinin konusu çoğun Atatürk olduğu gibi, son kitabının adı da yine Atatürkle ilgiliydi: «Atatürk'ün Hastalığı». Bu kitap, büyük Atatürk'ün hastalığında başından ayrılmamış olan Prof. Dr. Nihat Reşat Belger'le yapılan konuşmalardan meydana gelmiştir.

Soyadını Atatürk'ün koyduğu Ruşen Eşref, hayata öğretmen olarak atılmıştı. Uzun yıllar bir taraftan öğretmenlik yapmış, bir taraftan da yazı yazmıştır. Dana sonraları siyâsîlerde bulunmuş, milletvekili olmuştur.

R. Eşref, hayatı boyunca yazı yazmış bir insandır. Bize, 6 tanesi eski harflerle, 8 i yeni harflerle, 2 si Fransızca olmak üzere, kendi malı, tam 16 eser vermiştir 6 tane de yabancı dillerden çevirmeleri vardır. (Okul okuma kitapları bu rakamların dışındadır.)

Çok içli, duygulu bir insan olan Ruşen Eşref Ünaydın, şiir de yazmıştır ama, birçok düz yazıları da şiiri aratmıyacak kadar özlü ve heyecanlıdır.

Bizde «mülâkat» denilen karşılıklı konuşmaların yazılması türünde ilk örnekleri o vermiştir: «Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemalle Mülâkat» ve «Diyorlar ki...»

R. Eşref Ünaydın, hâtıralarını, görüp yaşadıklarını da çok güzel, çok tatlı bir dille yazmıştır: «Ayrılıklar», «Geçmiş Günler», «Boğaziçi» adlı eserleri bu cinsten çekici yazılarla doludur. Bu sayfada okuyacağınız yazı da bunlardan biridir.

E. N. G.

DEV KABAK

BAHÇENİN bir köşesini babası Cengiz'e vermişti. Yere dört tane kazık çakarak etrafını çevirmiş :

— İşte burası senin bahçen, demişti. Canın ne isterse ek. Biliyorsun bahçıvanda her çeşit tohum var.

Cengiz ertesi sabah bahçıvandan mısır ve fasulye tohumu aldı. Toprak zaten çapalanmıştı. Eşit aralıklarla tohumları toprağın içine yerleştirdi. Bunları dikkatle suladıktan sonra bahçe kapısını açarak sokağa baktı. Babası o sabah erkenden bir yere gitmişti. Ne zaman gelecek, diye merak ediyor, bir an önce ona bahçesini göstermek için sabırsızlanıyordu.

Babası görünürlerde yoktu. Uzaktan acayip kılıklı bir adam geliyordu. Saçları bir hayli uzamıştı. Görünüşü herkesten farklıydı. Çocuğun kendisine baktığını görünce ondan içecek su istedi. Halinden uzun bir yoldan geldiği belli oluyordu. Cengiz'in eve koşarak çabucak suyu getirmesine pek memnun oldu. Teşekkür ettikten sonra dedi ki :

— Ne işler yapıyorsun yavrum?

Cengiz küçük bahçesinden, ektiği sebzelerden bahsetti. Anlattıkları, adamı çok ilgilendirmişti.

— Demek ki sizin bahçıvanda her sebzenin tohumu var... Halbuki ben sizde bulunduğunu hiç tahmin etmediğim bir şey biliyorum.

— Nedir o?

— Kabak, ama senin bildiğin kabaklardan değil. Buna çabuk büyüyen kabak derler. Göz açıp kapayıncaya kadar kocaman olur.

Cengiz meraklanmıştı :

— Bizdeki kabaklar pek çabucak büyümüyor, dedi. O kabağın tohumunu acaba nereden bulabiliriz? Babama söyliyeyim de alsın.

Adam gülerek :

—Bazı kabaklar iyi bakılır, çok sulanırsa çabuk büyür, dedi, ama benim söylediğim başka. Sana tohumundan bir tane vereyim. Bu tohum bana Hindistandan geldi. Bahçene dık, göreceksin nasıl büyüyecek.

Cengız elindeki turuncu renkli büyük kabak çekirdeğine bakakaldı. Onu hemen dikmeliydi.

İşini bitirince, kabağın ne kadar zaman sonra çıkacağını sormak için tekrar bahçe kapısına koştu. Adam çoktan gitmişti. O anda arkasında bir hışırtı duydu. Yerde yeşil bir bitki uzuyor, sapının üstünde durmadan yeni yapraklar çıkıyordu. En önde portakal büyüklüğünde sapsarı bir kabak vardı. Cengiz gözleriyle sapı takıb ederek çıktığı yeri aradı. Birkaç dakika önce diktiği çekirdekten birden bire bu kadar büyük bir bitki yetişmesini bir türlü aklı almıyordu.

— Bu çabuk büyüyen kabak yıldırım gibi geliyor, diye söylendi. Hep böyle uzar giderse ne yaparım? Ucundaki kabağı elimden kaçırmasam iyi olacak.

Kabak durmak bilmiyordu. Kapıdan dışarıya çıkmış, yola düzülmüştü. Çocuk da peşine düştü, ama bir türlü ona yetişemiyordu. Kabak gittikçe büyüyordu. Sıçrayarak ilerliyor, sapıyla yaprakları arkasından uzun bir kuyruk gibi yerde sürükleniyordu. Hıçbir şey onu durduramıyordu. Cengiz'in :

Mehmet Ali & Akşamcıfası

BÜYÜLEYEN SES

SAATLERCE dikiş dikmekten yorulduğu zaman onu ancak kemanı dinlendirebilirdi. Terzilik yaparak hayatını kazanıyordu. Ufacık, şirin bir dükkânı vardı. Çok güzel keman çalardı. Böylece bütün dertlerini unutur, ruhu iyi duygularla dolup taşardı. Çalışırken bile kemanını yanından ayırmaz, onu gözü önünde bulundurmazsa içi rahat etmezdi.

Bir gün dükkânında oturmuş dikiş dikerken sokaktan bir gürültü geldi. Bazı ayak sesleri duydu. Bağırıp çağıranlar da vardı.

Merakla başını kaldırınca karşısında kocaman bir ayı gördü. Her halde sahibinin elinden kaçmış olacaktı. Herkesi korkutmuş, sokağın altını üstüne getirmişti. Sonra da dükkânın açık kapısından sessizce içeri girerek terzinin karşısına dikilmişti.

Adamın korkudan eli ayağı titriyordu. Ayı her an üzerine atılabilirdi. Yapacak hiçbir şey yoktu. Bağırıp çağırsa, sesini işittirse bile kolay kolay bu güçlü kuvvetli hayvanın elinden kurtulamazdı.

O anda gözü kemanına ilişti. Ayıların musikiden hoşlandığını duymuştu. Hemen kemanı aldı. O zamana kadar hiç böyle güzel çalmamıştı. Ayı olduğu yerde hareketsiz, büyülenmiş gibi duruyordu. Kemandan çıkan sesler biraz daha canlı, neşeli olunca kıpırdamaya başladı. Çok geçmeden kendisini iyice müziğin ahengine kaptırdı. Kaba ve hantal hareketlerle dönе dönе oynarken gözlerinde bir sevinç, bir dostluk parıltısı okunuyordu. Artık kemancı da rahatlamış, korkusu geçmişti.

Bir zaman sonra ayının sahibi telâşla içeriye daldı. Hayvanın terziye zarar vermediğini görerek rahat bir nefes aldı. İpinden tutup çeke çeke götürdü.

Terzi kemanını yanına koydu. Tekrar dikişini eline aldı. Açık kalan kapıdan bir türlü oradan uzaklaşmak istemiyen ayının homurtuları geliyordu.

Mehmet Ali & Akşamsefası

— Dur biraz. Ne biçim kabaksın sen. Seni ben diktim. Sahibinden niçin kaçıyorsun, diye bağırıp çağırmasına bile aldırmıyordu

Birden önüne büyükçe bir tümsek çıktı. Orada bir an duraklamak zorunda kalınca, Cengiz ona yetişti. Elinden kaçırmamak için üzerine oturdu. Neşeyle :

— Hey, kabak efendi, dedi. yolculuğunuz sona erdi.

Bu sözler ağzından çıkar çıkmaz altında bir sarsıntı hissetti. Kabak hızla ileriye atılmış, tümseği aşmıştı. Çocuk da üstündeydi. Artık iyice büyümüş, birkaç metre çapında dev gibi bir kabak olmuştu. Cengiz bisiklete binmeyi biliyordu ama hayatında hiç bu kadar acayip bir şeye binmemişti. Düşmemek için çok dikkat ediyor, dengesini bozmamağa çalışıyordu.

Uzaktan atla evine dönen babasını görünce rahat bir nefes aldı :

— Yetiş baba, beni buradan kurtar, diye bağırdı.

Babası kabağın yanı sıra atını dört nala koşturuyor, ama bir türlü önüne geçip onu durduramıyordu. Yolda

★ En güzel, en kıymetli hediye Doğan Kardeş Kitaplarıdır ★

oğluna :

— Altındaki ne, diye sordu.

Tabiî o kadar büyük, attan hızlı koşan bir şeyin kabak olduğunu anlaması imkânsızdı. Cengiz :

— Kabak, diye cevap verdi. Pek çabuk büyüyen bir cinsi. Bir kere ekildi mi insanın başına dert oluyor.

Babası :

— Ben önüne geçerek onu geri çevirmeğe uğraşayım, dedi.

Kabak azmanını bir duvarın yanında kıstırdı. Ama bir türlü geri döndüremiyordu. Bir sıçrayışta duvarın üstünden atladı. O tarlayı da geçince karşısına bir göl çıktı. Suda boğulma tehlikesi karşısında birden geri döndü. Geldiği yollardan geçerek kökünün bulunduğu bahçenin kapısına dayandı. Cengiz hâlâ üzerindeydi. Babası da atını dört nala peşinden koşturuyordu. Bereket versin kabak bahçe kapısından geçememiş, duvardan atlıyamıyacak kadar da yorulmuştu. Bahçeye girseydi her tarafı kaplayacak, oradaki sebzeleri, çiçekleri ezecekti. Nefes nefese duvarın dibine yığıldı kaldı.

Babası bir merdiven getirerek Cengiz'in azman kabağın tepesinden aşağı inmesine yardım etti. Çocukçağızın yorgunluktan canı çıkmıştı. Kabak da çok yorgundu. Kıpırdayacak hali kalmamıştı.

Öğle yemeğini yedikleri sırada dışardan çok şiddetli bir ses geldi. Kabak azmanı büyümüş, büyümüş en sonunda olduğu yerde patlayarak binlerce parçaya ayrılmıştı.

Bütün mahalle halkı günlerce kabağı yiye yiye bitiremediler.

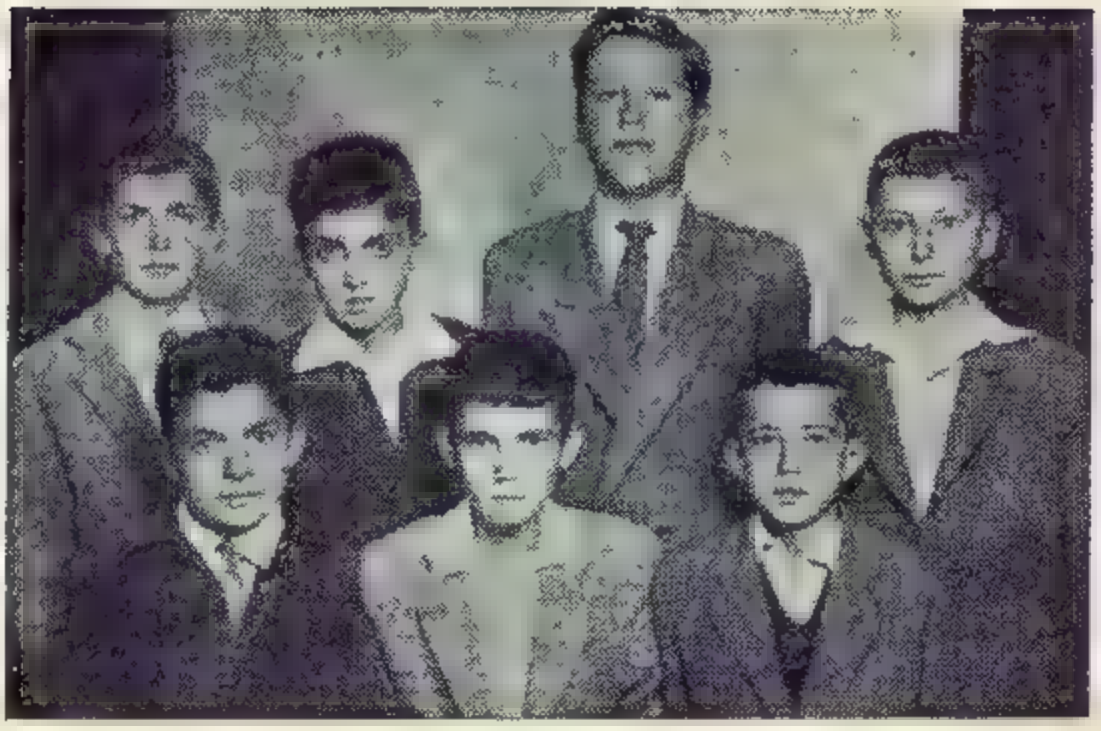

Eskişehir Doğan Kardeş Kulübü üyeleri

GÜZEL BİR TEŞEBBÜS DAHA

Eskişehirde Doğan Kardeş Kulübü

Eskişehirli kardeşlerimizden Süleyman Soydan'dan aşağıdaki mektubu aldık :

Yapı ve Kredi Bankasının XV inci yıl dönümünü candan kutlar, ileride de başarılar dileriz.

Son gelen Doğan Kardeş dergisinde okudum, bana ilham verici başlık «Nizipte Doğan Kardeş Kulübü» idi. Bunu kuran Nizipli arkadaşlara hayran oldum. Hemen biz de bir Doğan Kardeş Kulübü kuralım, dedim.

Sabahın olmasını bekledim Sabahleyin kalktım. Koşarak arkadaşım «Başkan» Necdet Mete'ye gittim Fikrimi ona açıkladım, onun ne cevap vereceğini merakla bekledim. Necdet bunu memnuniyetle kabul etti. Arkadaşları teker teker ziyaret ederek, fikrimizi açtık, onlar da bu iyi düşünceyi kabul ettiler.

Kulübümüzün mevcudu 14 kişidir. İdare Heyetimiz şu arkadaşlardan meydana gelmiştir :

Başkan : Necdet Mete, Başkan Y. Süleyman Soydan, Muhasip Attılâ Barkana, Veznedar Atalay Barkana, Kâtip Zeki Aşener, Âza Tayfun Merdoğan.

Gayemiz :

1 — Zararlı kitaplardan korunmak

2 — Okul çağına gelmiş olan çocukların okuma gayretlerini arttırmak.

3 — Boş vakitlerimizin güzel geçmesini sağlamak

4 — Bu çatı altında arkadaşlarımızla kardeş gibi geçinmek

5 — Yaz aylarında «sağlığımız için» faydalı sporlar yapmak.

Sözler ve Mücevherler

VAKTİYLE Gülten ile Gülseren adında iki kız kardeş vardı. Gülten çok güzel bir kızdı ama, kardeşi kadar akıllı ve iyi kalpli değildi.

Gülseren bir gün yolda ihtiyar, beli bükülmüş, bastonuna dayanarak yürüyen bir kadın gördü. Elinde kocaman bir demet çalı çırpı vardı, güçlükle taşıyordu. Gülseren'in iyi kalpli bir kız olduğunu söylemiştik ya, kadıncağıza acıdı.

— Teyzeciğim, nereye gidiyorsunuz, diye sordu.

— Ateş yakmak için biraz çalı çırpı topladım da kulübeme götürüyorum.

— Çok uzak değilse size yardım edeyim.

Gülseren böylece çalı çırpıyı ihtiyar kadının kulübesine kadar taşıdı. Ayrılırken kadın Gülseren'e :

— Çok teşekkür ederim kızım, dedi. Seni çok sevdim. Dilerim Allahtan, yarın bütün gün konuştukça ağzından mücevherler dökülsün.

Ertesi sabah Gülseren babasına başından geçenleri anlattı. Her cümleye başlarken ağzından renk renk kıymetli taşlar çıkıyordu. O gün akşama kadar beş tane zümrütü, dört yakutu, yedi tane incisi ve kocaman bir pırlantası olmuştu. Babası bunları kuyumcuya götürüp yerine bir torba altın aldı.

Gülten kardeşini kıskanmıştı.

— Ben de ağzımdan mücevher çıkararak zengin olmak istiyorum, diye söylene söylene yola çıktı. Pınar başında ihtiyar kadını beklemeye başladı.

Bu sefer kadının eli boştu. Ama bu Gülten'in cesaretini kırmadı.

— Günaydın teyzeciğim, diye söze başladı. Siz çok iyi bir insansınız, ricamı kabul edersiniz, her halde. Ne olur benim de ağzımdan mücevher dökülmesini dileyin.

— Peki kızım, istediğin gibi olsun.

Ertesi günü Gülten sabahtan akşama kadar hiç durmadan konuştu. Aklı fikri kardeşinden daha zengin olmaktı. Ağzından dökülen otuz bir zümrüt, on sekiz yakut, yirmi bir inci ve bir sürü pırlantayı bir torbaya doldurarak babasına verdi. Babası da kuyumcuya götürdü. Kuyumcu uzun uzun taşlara baktıktan sonra :

—— Bunları altınla değiştiremem, dedi. Mücevherlerin hepsi sahte.

Gülten'in ihtiyar kadına bir iyiliği dokunmamış, sadece zengin olmak istemişti. Konuşurken içinden gelen şeyleri söylememiş, ancak mücevherleri çoğalsın diye gevezelik etmişti. Onun için mücevherleri de sözleri gibi değersizdi.

Yeni yapılan yollardan biri

Yeni Yollar Nasıl Yapılıyor?

YERYÜZÜNDE trafik kalabalığı arttıkça her memlekette durmadan yeni yollar yapılmaktadır. Yollar medeniyeti en ücra köylere kadar götürüyor. Türkiye'de eskiden seyahat etmenin güçlüğünü belki büyüklerinizden dinlemişsinizdir. Onların at üstünde günlerce gide gide bitiremedikleri yolları şimdi otobüsle, trenle, uçakla çok daha kısa bir zamanda aşıveriyoruz.

Son yıllarda kara yollarına çok önem veriliyor. Eski yollar düzeltilip, tamir edilirken ayrıca birçok yeni yollar da açılıyor. Hiç yolu olmıyan bir yere nasıl yol yapılır; insanoğlu, bu medeniyet işaretlerini topraklara, dağlara, taşlara nasıl çizer, biliyor musunuz?

Yol açmak öyle pek kolay bir iş değildir. Çeşitli makinalara, mühendis ve işçilere, uzun hesap ve plânlara ihtiyaç gösterir. En önce, yolun geçeceği köy, kasaba ve şehirler kararlaştırılır. Üzerinden yan yana kaç taşıtın gidebilmesi isteniyorsa ona göre genişliği ve kullanılacak malzeme hesaplanır. Harita üzerinde çalışmalardan sonra yolun yapılacağı arazi incelenir. Böylece mühendisler yolun bir tepenin üzerinden mi geçeceğini, yanından mı dolaşacağını, yoksa tepede tünel veya yarma mı açılacağını araştırırlar. Köprü yapılması gereken yerleri gözden geçirirler.

Plân ve hesaplar hazır olunca, yolun yapılmasına başlanır. Toprağın üstündeki ağaçlar kesilir. Çalılıklar, taş ve kayalar buldozerlerle temizlenir. Bu büyük makinalar ağır işlerde çok faydalıdır. Önüne çıkan her şeyi bir hamlede sürükleyip bir yere yığabilir. Böylece toprağın yüzü düzeltilmiş olur.

Otobüsle şehir dışında bir yere gittiğiniz zaman önünüze bir tepe çıkınca, yolun çok yükselmemesi için tepenin bir kısmının sanki kesilmiş gibi ortadan kaldırıldığını görmüşsünüzdür. Bazı çukur yerlerde ise yolun altı doldurularak yükseltilmiştir. Bu kadar taşı toprağı yerinden oynatmak yine buldozerlerin işidir. Bir de vinçli kürekleri olan makinalar vardır. Bunların küreği yüzlerce kilo taşı toprağı içine alır, başka bir yere boşaltır. Bu makinalar çok kullanışlıdır. Bazıları bir nehrin dibindeki çakılları bile çıkartabilir. Yakınlarda fazla gelen taşı toprağı dolduracak çukurlar yoksa, bunlar başka yerlere taşınır.

Yolun üstü iyice düzeltil-

dikten sonra, toprak silindirlerle sıkıştırılır, sağlamlaştırılır. Üzerine çakıl dökülür. Yine pek çok defalar silindir geçirilir. Artık beton dökme zamanı gelmiştir. Betonun düzgün bir şekilde sertleşmesi için dört köşe kalıplar hazırlanır. Bunlar ekseriyetle demirden, bazan da tahtadan yapılmıştır. Yolun üstüne sırayla döşenir. Bazı yerlerde kalıpların arasına ince asfalt çubuklar dökülür. Bunlar çok sıcak havalarda betonun genişleyip çatlamasını önler. Kalıpların içine yerleştirilen demir çubuklar betonu sağlamlaştırır.

Ankara - İstanbul yolu yapılırken

Betonun donmadan dökülmesi için çabuk hareket etmek gerekir. Beton, çakıl, çimento ve su karışımıdır. Donunca içindeki demirle çok kuvvetli, dayanıklı bir hale gelir. Beton, özel makinalarla bir taraftan karıştırılır, bir taraftan da kalıpların içine dökülür. Üstü istenilen eğime göre düzeltilir. Birkaç gün sonra beton donarak iyice sertleşince, kalıplar sökülür, yolun başka bir yerinde tekrar kullanılır.

Geniş yollar bazan beton yerine asfalt da olabilir. Bunlarda da yola taş ve çakıldan bir temel yapılır. Üstüne doğrudan doğruya sıcak asfalt dökülür. Kalıp kullanılmaz. Asfalt siyah renkli bir maddedir. Ham petrolden çıkarılır. Soğuyunca donar, sertleşir. Birkaç defa silindir geçirilerek üstü düzeltilir. Asfalt sıcak havada genleşip çatlamaz.

Yolun yapılması bittikten sonra bunun iki tarafının da gözönüne alınması gerekir. Betonun altındaki toprağın kaymaması için bazı yerlere destekler yapılır. Yol kenarına ağaçlar dikilir. Trafik işaretleri, kilometre taşları konur.

Her şey hazır olunca açılış töreni yapılır. Yolun başını kapayan engeller kaldırılır, buraya bir kordele gerilir. Büyük bir devlet adamı bir konuşma yaparak kordeleyi keser, yolu açar. Böylece memleketimizin yükselmesi uğrunda bir adım daha atılmış olur.

KİM BİLİYOR?

1 — Arı yiyen hayvan var mıdır?

2 — Pusulanın iğnesi Kuzey Kutbunu mu gösterir?

3 — Zayıf kimseler niçin şişmanlardan daha çok üşür?

4 — Dünyada kaç dil konuşulmaktadır?

5 — Yeryüzünün ne kadarı su ile kaplıdır?

6 — Bir otomobilin kaç parçası vardır?

7 — Dünyada en büyük ve en ağır paralar hangi memlekette kullanılır?

8 — Venedik'te niçin birçok kanal vardır?

— Doğru cevaplar 49. sayfada —

Kime Gücenmiş?

FİDEL, cins bir köpekti. Polis teşkilâtına yeni girdiği zaman herkes ondan çok ümitliydi. Çalışkan ve akıllı görünüyordu. Kaybolan insanları ayak izlerinden koklayarak bulabiliyordu. Bu marifetinden dolayı sahibine oldukça büyük bir para ödenerek satın alınmıştı.

Başlangıçta Fidel işini çok iyi yapıyor, kaybolanları kolayca buluyordu. Polislerle dost olmuştu. Aradan zaman geçince herkese küsmüş gibi bir tavır takındı. Kayıp insanların eşyalarını gösterdikleri zaman başını bile çevirip bakmıyordu.

Polisler Fidel'i eski haline getirmek için ellerinden geleni yaptılar, ama faydası olmadı. Nihayet emniyet teşkilâtına bağlı birkaç memur bu işe çare bulmak için toplandılar. Fidel odanın ortasında duruyor, üzüntülü gözlerle etrafına bakıyordu.

Komiser :

— İki problemle karşı karşıya bulunuyoruz, dedi. Birincisi, Fidel'in nesi var? İkincisi, onu eski haline getirmek için ne yapmalıyız? Birinci soruya kim cevap verecek?

Tesadüfen toplantıya katılmış olan bir genç :

— Köpeğin kuyruğu çok tuhaf, dedi.

O sırada Fidel havayı koklıyor, kuyruğu daireler çizerek hareket ediyordu.

Komiser :

— Kuyruğunu hep öyle sallar, dedi. Bunun üzerinde durmıyalım.

Polisler düşünceye dalmıştı. Dışarıdan bir çocuk sesi işitildi :

— Fidel'e ne olduğunu ben biliyorum.

Fidel'den başka herkes kapıya baktı. O, kuyruğuyla daireler çizmeğe başladığından beri komiserin oğlu Aykut'un kokusunu almıştı.

Aykut babasına bir şey söylemek için uğramış, kapıda toplantının dağılmasını beklerken konuşulanları duymuştu.

Komiser oğlunu içeriye çağırdı :

— Babacığım, Fidel'i bizim eve en son getirdiğiniz zaman onunla oynuyordum. Fidel'e görünmeden sokağın ucundaki ağacın arkasına saklandım. Yerimi bulduğu için sevinçle havlıyarak üzerime doğru koşuyordu. O sırada köşeden bir kadın çıktı. Fidel'den korktu ve bağırarak kaçmağa başladı. Ondan sonra Fidel benimle bir daha oyun oynamadı. Başkalarını korkutmak Fidel'in hoşuna gitmiyor. Kaybolan insanlar onu görünce kaçarsa tabii o da bir daha kimseyi bulmak istemez.

— Haklısın oğlum. Acaba ne yapmalı? Aklına bir şey geliyor mu?

Oturan memurlardan biri söze karıştı :

— Kaybolan insanlara köpeğe iyi davranmalarını öğretmeli.

Bir başkası itiraz etti :

— Bunu nasıl öğretebiliriz? Kimin kaybolacağı önceden bilinmez ki... Kaybolduktan sonra öğretmeğe imkân yok.

Komiser :

— Bunu herkese anlatmalı, dedi. Bakın ne yapacağız. Biliyorsunuz en çok çocuklar kayboluyor. Ben Fidel ile okulları dolaşarak, çocuklara konferanslar vereceğim. Fidel'in en sevdiği polis Mehmet Bey. O da bizimle gelsin. Eğer çocuklar Fidel'den korkmaz, onunla dost olursa şehirde herkese köpeğe karşı iyi davranmayı öğretirler.

En önce Aykut'un okuluna gidildi. Komiser, Fidel'i öğrencilere tanıtarak onun ne gibi işlerde polise yardımcı olduğunu misallerle açıkladı. Sonra da çocuklardan köpeğin eski haline gelmesine yardım etmelerini rica etti.

Konferans bitince Fidel'in kayıp insanları nasıl bulduğunu çocuklara göstermek için bir deneme yaptılar. Mehmet Bey çocukların arasına karıştı. Komiser onun şapkasını Fidel'e koklatarak sahibini bulmasını söyledi. Fidel salonda bir oraya, bir buraya atıldı. Nihayet merakla bekleşen çocukların arasında Mehmet Beyi buldu. Karşısına dikilip kuyruğunu sallamağa başladı. Mehmet Bey Fidel'i okşadı, cebinden bir şeker çıkarıp ona verdi.

Bu, Fidel'in hoşuna gitti. Başını kaldırıp gururla etrafına baktı. Çocuklar zıp zıp zıplıyor, Fidel'i alkışlıyor, «yaşa Fidel» diye bağırıyorlardı.

Komiser :

— Gördünüz ya çocuklar, dedi. Fidel, Mehmet Beyi çok sevdiği için onu buluyor. İyi karşılanacağını, sevilip okşanacağını biliyor. Herkes böyle yapsa ne iyi olacak.

Çocuklar :

— Biz de böyle yaparız, diye bağırıştılar. Saklanalım, arasın.

— İşte bizi de düşündüren bu. Artık Fidel yabancıları aramıyor. Boşuna uğraşmıyalım.

Okuldan ayrılacakları sırada Aykut birkaç arkadaşı ile beraber yanlarına yaklaştı. Komisere :

— Babacığım, biz bir şey

düşündük, dedi. Fidel her zaman kendisine nazik davranan insanlar arasında bulunursa, belki onları da zamanla sevip aramağa başlar.

— Olabilir.

— Öyleyse her gün okula gelsin. Arkadaşlarımı çok, hem pek çok sevecek.

O günden sonra Fidel teneffüslerde çocuklarla oynamağa başladı. Onlara alıştı. Saklandıkları zaman arayıp buluyordu. Sevimli ve terbiyeli arkadaşlarının arasında insanlara olan küskünlüğünü unuttu. Böylece polislere eskisinden daha faydalı oldu

KARDEŞLERİMİZİN KÖŞESİ

Kuş Yavruları

Dedemin bahçesinde büyük bir nar ağacı var. Yeşil yaprakları ve bayrak renkli çiçekleri ile, gülen bir bebek ağzı gibi insanın çok hoşlandığı bir güzellik taşır. Kuşlar da bu güzelliği hissediyorlar tabii. Hemen her zaman bu ağaç küçük kuşların dinlenme yeridir.

Ben karşısında otururum, çiçeklerini ve uçuşan kuşları seyrederim. Haziran ayında serçeler yavrularına bu ağaç üzerinde uçma talimleri yaptırıyorlar. Kuş yavruları kanatlarını titreterek «Uçamam... uçamam... uçamam...» der gibi annesine babasına yalvarır... Konduğu dala sıkı sıkı sarılmağa çalışır. Anne ve baba ise, «Uç yavrum... uç yavrum... uç yavrum...» der gibi sert bir sesle yavruyu uçmağa teşvik eder.

Bu cicikler sabahtan akşama kadar devam eder. Bir de bakarsınız uçmağa korkan yavru, iki gün sonra, yavaş yavaş küçük mesafelere uçmağa başlamıştır. Anne, baba artık endişeli değildir. Ama onları büsbütün de boş bırakmazlar. Yem işine gene yardım ederler. Küçükler gene kanat çırparak anneyi, babayı takip ederler. Ben, ürkütmeden, saatlerce bunları seyrederim.

Fakat, ne yazık ki bu hal böyle devam etmedi. İki yaramaz bu güzel manzarayı bozdu. Bir gün, bahçeye gittiğim zaman, onların bağırarak, gülerek konuştuklarını gördüm. Tam bu sırada önüme bir kuş yavrusu düştü. Eğildim aldım. Yavru ağzını açtı... açtı ve öldü. Sıcacık vücudu elimde cansız kaldı. Haylazlar koşarak bana geldiler. Ellerinde lâstik sapan vardı. Anladım ki kuş yavrularını avlıyorlarmış. Yedi tane vurmuşlar... kesmişler .. henüz sarı tüyleri kan içinde.

Kuşların anneleri, babaları bu tehlikeyi anlamışlar, dalдan dala, ağaçtan ağaca uçarak feryat ediyorlar. Öldürülen yavrularının matem marşını hep beraber cikcikleriyle duyurmağa çalışıyorlar. Fakat o küçük haylazlarda insaf ve vicdan nerde? Onlar bir lokma etten ziyade bu öldürmeyi bir oyun haline getirmişler.

Elimde ölmüş kuş yavrusunun sıcaklığı, gözlerimde yaşlarla yüzlerine baktım :

«Nasıl acımadan öldürüyorsunuz bunları? Bakın anneleri, babaları ölen yavrularına nasıl ağlıyorlar... Size yapsalar razı olur musunuz?»

Yüzüme baktılar. Kahkahalarla güldüler. Ellerinde diğer kesilmiş kuşlar olduğu halde bahçeden koşarak çıktılar.

Sonradan öğrendim, birisi ortaokul birinci sınıfta, diğeri ilkokul beşinci sınıfta olan bu iki haylaz, bu yıl sınıfta kalmışlar.

Elbet kalırlar ya... Hiç Allah razı olur mu? Henüz uçmaya alışan kuş yavrularını öldürmekten büyük günah olur mu?

Sevgili kardeşler, sizden rica ediyorum. Beni ağlatan bu olayı arkadaşlarınıza anlatın. Yavru kuşları öldürmesinler. Onların da anneleri babaları var...

Rıza Kemal UYGUR

ÇALIŞKAN PERİLER

BABAANNELERİ Altan'la Erden'e tatlı tatlı masal anlatıyordu :

— Bir varmış, bir yokmuş, çok iyi kalpli bir karı koca varmış. Çalışkan insanlar oldukları halde sabah kalktıktan sonra yapacak hiç işleri kalmazmış. Çünkü bütün işlerini evlerinin yakınlarında yaşayan iyi kalpli periler yaparmış.

Altan dayanamadı, babaannesinin sözünü kesti :

— Periler mi? Ah, ne iyi... Bunlar neler yapar?

— Ev sahipleri kalkmadan önce sabah erkenden gelirlermiş. Odaları toplar, her tarafı siler süpürür, ateşi yakar, kahvaltıyı hazırlar, sonra geldikleri gibi sessizce çekilip giderlermiş.

— Peki, perilere para verirler miymiş?

— Yok canım, İyi insanlar oldukları için periler onları çok seviyormuş. Ara sıra perilerin hoşuna gidecek şeyler yaparlarmış. Meselâ akşamdan masanın üstüne yiyecek bazı şeyler bırakırlarmış.

Altan evde iş yapmayı, annesine yardım etmeyi hiç sevmezdi. Babaannesine :

— Ah ne olur, bu perilerden biri her gece bizim eve de uğrasa. Bunları çağırmak için ne yapmalı, biliyor musunuz, dedi.

— Bunu ancak Baykuş Nine bilir, ona sor.

Kadıncağız bunları söylerken torununa şaka yapmak istemişti, ama çocuk onun sözlerini ciddiye almıştı. Mutlaka Baykuş Nineyi bulmak, perileri eve nasıl çağırabileceğini ondan öğrenmek istiyordu.

O gece kardeşi Erden, güzel rüyalar görerek mışıl mışıl uyurken Altan gözünü bile kırpmadı. Aklı fikri çalışkan perilerdeydi.

Gölün kenarındaki kulübede bir baykuş görmüştüm, diye düşündü. Sakın o babaannemin bahsettiği Baykuş Nine olmasın. Belki perilerin nerede yaşadığını bilir. Hemen gidip bu gece ona sorayım.

Kimseye görünmeden evden çıktı. Hava çok güzeldi. Ay yeni doğuyor, tatlı bir ışık yolunu aydınlatıyordu. Ortalık son derece sessizdi. Sanki bütün tabiat uyuyordu. Perdeleri indirilmiş, pancurları çekilmiş pencereleriyle evler bile gözünü kapamış, derin bir uykuya dalmış gibiydi.

Havada bir kanat sesi duydu. Başını kaldırınca bir gölge gördü. Bu bir baykuş olabilirdi. Çocuktan daha hızlı gittiği için göle doğru uçarak gözden kayboldu.

İlk bakışta kulübenin içi boştu. Gözleri karanlığa alışıncaya kadar bekledi. Az sonra bir çift iri gözle karşılaştı. Ürkek ürkek :

— Merhaba, dedi.

Kalın kısık bir ses :

— Buraya gelsene, diye fısıldadı.

Demek ki konuşabiliyordu. Sesinden bir hayli yaşlı olduğu anlaşılıyordu. Bu mut-

laka Baykuş Nine olacaktı. Altan direklere tırmanarak kulübenin çatısına birçok kereler çıkmıştı. Çevik hareketlerle baykuşun yanına yaklaştı. Başkuşun gözleri ışıl ışıl yanıyordu.

— Söyle bakalım, ne istiyorsun, diye sordu.

— Çalışkan perileri evimize çağırmak, onlardan işlerimizi yapmalarını rica etmek istiyordum da onun için sizden akıl almağa geldim.

— Ya, öyle mi? Senden hoşlandım, söyliyeceğim. Çok iyi tanıdığım iki tane çalışkan peri var.

Çocuk son derece heyecanlanmıştı. Sabırsızlıkla :

— Peki, nerede bu periler, diye sordu.

— Sizin evde.

— Bizim evde mi? Ama nasıl olur. Onların bize hiç yardımı dokunmuyor ki...

— Bir tanesi küçük de ondan. İkinci peri de çok tembel. Canı çalışmak istemiyor.

Baykuş bunları söylerken kanatlarını o kadar şiddetle çırptı ki, Altan'ı neredeyse aşağıya düşürecekti. Ama o :

— Ben tembel peri değil, çalışkan perileri arıyorum, dedi. Yalnız bana bizim evdeki perilerle nasıl konuşabileceğimi öğretirseniz onlardan yardım isteyebilirim. Belki bundan sonra ev işleri yaparlar.

Baykuş :

— Ohoo, ohoo, diye acayip sesler çıkarıyor, ötüyor mu, gülüyor mu bir türlü anlaşılmıyordu.

— Dur, sana bu perilerden birini nerede bulabileceğini tarif edeyim, diyerek sözlerine devam etti.

— Ama söylediklerimi aynen yapacaksın. Eğer o periyi bulabilirsen dığerinin nerede olduğunu ondan öğrenirsin.

— Ne olur çabuk söyleyin. Bizim eve gelip iş yapmağa razı olursa herkesin onu ne kadar seveceğini anlatacağım. Eminim ki gelecek.

— Şimdi beni iyi dinle. Kulübeden çık. Gölün kıyısını takıb ederek yürü. Suyun ayna gibi parlak olduğu yere gelince eğilip içine bak. Orada mutlaka periyi göreceksin.

— Teşekkür ederim Baykuş Nine.

Gölün bir kenarı sahilden ayna gibi parlıyordu. Altan yüzünü iyice suya yaklaştırdı. Acaba baykuşun söyledikleri doğru değil miydi? Suyun içinde kendi yüzünün aksinden başka hiçbir şey göremiyordu. Peri belki gelir diye bir zaman bekledi. Şimdi kendi yüzünü açıkça seçebiliyordu.

— Hayret, suda kendi yüzümden başka bir şey göremiyorum, diye mırıldandı. Ben peri değilim ya...

Birden durakladı. Son sözleri onu düşündürmüştü. Tekrar baykuşa sorarak işi anlamağa karar verdi.

Baykuş onu görünce alayla :

— Gölde ne gördün bakalım, diye sordu

— Sadece kendimi. Bu işe hiç aklım ermedi.

— Kendi hayalinden başka birini mi göreceğini sanıyordun?

— Ama ben peri değilim ki...

— Şimdiye kadar tembel bir çocuktun. Bundan sonra istersen çalışkan bir peri olabilirsin. Göreceksin böyle yaparsan herkes seni ne kadar çok sevecek.

— Hakkın var Baykuş Nine. Bana bu gece çok iyi bir ders verdin. Bunları bir bir kardeşime anlatacağım. Artık eve dönsem iyi olacak.

Baykuş :

— Çalışkan perimi eve ben götüreyim, dedi. Başını sırtıma daya, gözlerini kapa.

Altan, yatağından ani bir sıçrayışla uyandı. Gözlerini oğuşturarak biraz kendine gelince kardeşini de uyandırdı. Rüyasını çabucak ona da anlattı.

O sabah evdekilerin hepsi uyurken çalışkan periler bütün işleri yaptılar. Kahvaltıyı hazırladılar. Ondan sonra hiç kimse iki kardeşin boş durduğunu görmedi.

Güneş ve Ay Hakkında Bunları Biliyor musunuz?

1. Eğer güneş dünyaya ay kadar yaklaşsaydı ne olurdu?

2. Dünya ile güneş arasındaki boşluk ışıklı mıdır?

3. Güneşin üstünde gördüğümüz lekeler ne kadar büyüklüktedir?

4. Ay ışık saçar mı?

5. Ayın üzerinde gözle bile kolayca farkedilen koyu renkli yerler nedir?

6. Işık, güneşten ve aydan dünyaya ne kadar zamanda gelir?

Cevaplar 49. sahifede.

BİR İRLÂNDA EFSANESİ

Balık İskeletindeki Müzik

IRLANDA adasının ücra bir köşesinde çok fakir bir karı koca yaşıyordu. Gençlik günlerini oldukça mesut geçirmişler, yaşlandıkça eskisi gibi çalışamadıkları için kıt kanaat geçinmeğe mecbur kalmışlardı. Sıkıntılı yıllarda açlık, parasızlık, yalnızlık gibi birçok üzüntülerle karşılaşmışlar, gittikçe neşelerini kaybederek durgun gamlı insanlar olmuşlardı. Her ikisi de bu hale düşmelerine diğerinin sebep olduğunu söylüyor, kabahati birbirlerinin üstüne atıyorlardı.

Beraber yaşamaktan usanmışlardı. Bayram günlerinde bile kavga ediyorlardı. Bir gün evlerini bırakıp ayrılmağa karar verdiler.

Tesadüfen her ikisinin de yolu deniz kenarına düşmüştü. Araları pek uzak olmadığı halde birbirlerini göremiyorlardı. Göz alabildiğine uzanan kumsalda hiçbir hareket sezilmiyordu. İri, beyaz bulutların altında kanatlarını çırpan bir martı bile yoktu. Deniz uzakta mavi bir şerit halinde kalmıştı. Dalgalar görünmüyordu. Sular o gün çok fazla çekilmişti.

Birden bir ses duyuldu. Uzun, kuvvetli bir uğultuydu bu. Az sonra yavaşladı, sâkinleşti, iniltili bir ses oldu. Alçalıp yükselmeleri arasında başka sesler de geliyordu. Bir tınlama, bir fısıltı, bir vızıltı... Sanki görünmeyen bir yerden ninni söyleniyordu. Adam bu sesin nereden geldiğini bulmağa çalıştı. Uzakta büyük bir balık iskeleti vardı. Kemikler dağılmamış, olduğu gibi duruyordu. Rüzgâr kaburga kemiklerinin arasından geçiyor, iskeletin içinden tutam tutam sarkan uzun kılçıklara çarparak ses çıkarıyordu. Ses her an değişiyor, uğulduyor, alçalıyor, tınlıyor, inliyordu. Adam büyülenmiş gibiydi. Bu musiki ona bütün dertlerini unuttumuştu.

Pek uzakta olmayan kadın da sesin nereden geldiğini merak ederek yaklaştı. İskeletin yanında derin düşüncelere dalmış olan kocasını görünce durakladı. O gün kavga edip birbirlerinden ayrıldıkları halde talih yine onları buluşturmuştu. Balık kılçıklarından dökülen melodının çağırısına karşı koymak imkânsızdı. Yavaşça o da iskeletin yanına bir yere oturdu.

Karı koca eski kavgalarını unutmuşlardı. Beraber eve dönerek gördükleri bu tabiat harikasını sonsuzlaştırmak için onun bir modelini yapmağa çalıştılar. Adam tahta bir çerçevenin içine ince teller gerdi. Kapının üstünde bir yere astı. Rüzgâr estikçe tellerden çeşitli sesler çıkarıyordu. Zamanla tahta çerçevenin şeklini, tellerin boyunu ve gerginliğini değiştirdikçe yeni yeni tatlı sesler elde etti.

Daha önce kimsenin tanımadığı bu fakir adamın musiki âleti her tarafta ün almakta pek gecikmedi. Artık rüzgârın esmesini beklemiyor, parmaklarını tellere sürterek, çekerek çalıyordu. Sesler eskisinden daha tatlı, daha dokunaklı çıkıyordu. Çalgısıyla hayatını kazandığından beri zengin olmuştu. Müziği, ölüm yatağında yatan kıralı bile iyileştirdi. Bundan sonra kıral, karı kocayı sarayından ayırmadı. İstedikleri zaman çalgılarını çalarak hayatlarının sonuna kadar çok mesut yaşadılar.

Böylece ilk defa Irlanda'da bulunan bu çalgıya yıllar sonra insanlar «harp» adını verdiler. Bugün hâlâ çok sevilmekte ve dinlenilmektedir.

★ Her Doğan Kardeş okuyucusu, Doğan Kardeş'e yeni okuyucular kazandırmak için çalışır ★

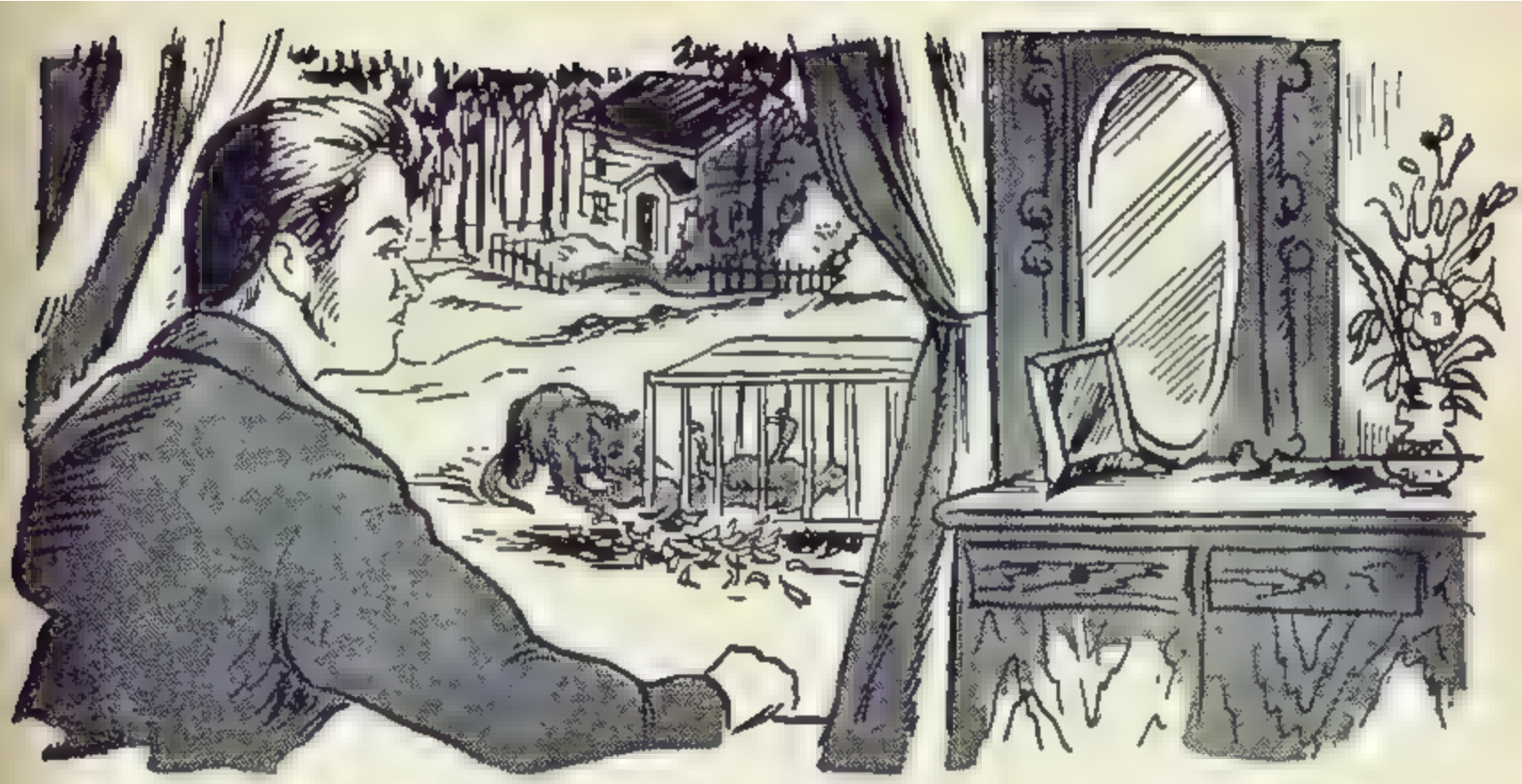

Kediden Makine'ye..

İŞTE size tarih kitaplarının yazmadığı bir hikâye. Ama bu gerçekten olmuştur.

Genç bir adamın aç, cılız bir sokak kedisinin yardımıyla zengin ve meşhur oluşu hikâyesi... Belki hikâyenin kahramanını hatırlıyacaksınız; Eli Whitney, çırçır makinasını icad eden adam. Bu makina, ham pamuğun içindeki çekirdekleri ayırmağa yarar. Bu kadar faydalı bir âletin icad edilmesine bir kedinin sebep olduğunu çok az kişi bilir.

Bu işi eskiden köleler elle yapardı. Böylece hem vakit kaybedilir, hem de çok para giderdi. Bu yüzden pamuklu kumaşların ve pamuk ipliğinin fiyatı çok yüksek olurdu. Pamukçuluk bu durumdayken, Eli Whitney adında genç bir adam A. B. Devletlerinin güney eyaletlerinde seyahate çıkmıştı. Her yerde pamukçuların bu sıkıntısını görüyor, her yerde bunu dinliyordu. Bu delikanlının en sevdiği şeylerden biri de makinalarla uğraşmak olduğundan, bu iş için bir makina yapılıp yapılamıyacağını düşündü. Nitekim bir gün çiftçinin birine bu düşüncesini açarak:

— Acaba bu işi görecek bir makina yapılamaz mı? diye sordu.

Orada bulunan çiftçiler, sanki çok tuhaf bir şey söylemiş gibi gülüşmüşler. Biri:

— Bütün bunları biz de düşündük oğlum, dedi. Hattâ Boston'dan bu iş için adamlar bile getirttik ama nafile, olmadı. Bunun üzerine yine eski usulümüze döndük. gördüğün gibi elle çalışmağa devam ediyoruz.

O gece, Eli bir türlü uyuyamadı. Muhakkak bir makina yapmalıydı.

Biraz sonra, yatağından kalkıp pencereye gitti. Gecenin temiz havasını içine çekerek derin bir nefes aldı. Tam o sırada, ay ışığının aydınlattığı bahçede cılız bir tekir kedi gördü. Kedi, kümesin parmaklıkları arasından pençesini uzatarak içerdeki bir civcivi öldürmüştü, şimdi onu dışarı çekmeğe uğraşıyordu ama, bir türlü bunu beceremiyordu. Çünkü parmaklıklar çok sıktı. Pençesini her içeri atışında ancak civcivin tüylerine yetişebiliyor, etrafa tüy saçılıyordu. Uğraşa uğraşa bütün tüyleri yoldu ama, yine de civciv içerde kaldı.

Whitney, bir zaman bu hale bakakaldı. Yatınca da hemen uyuyamadı. Biraz önce gördüğü olay şimdi gözlerinin önünde şekil değiştirerek beliriyordu. Kedinin pençelerini ucu çatallı ince kollar, civcivin tüylerini ise pamuk yığınları gibi görüyordu.

— Elbette olabilir, diye söylendi, ufak bir demir pençe veya bir sürü pençeler yapılsa ve bunlar pek küçük delikli bir tel kafesin içindeki pamukları didiklese, tohumlar deliklerden geçemez. Böylece pamuk lifleri temizlenmiş olarak kafesin dışına çıkar.

Kararını vermişti. Yataktan ok gibi fırlamasiyle bir kâğıdın üzerine planını çizmesi bir oldu. İşte böylece, bu gün hepimizin bildiği o pek faydalı makina (çırçır makinası) icad edilmiş oldu. Dünya pamuk sanayii de bundan sonra daha çok ve daha çabuk gelişti.

Çeviren : İpek ERDEN

GÜLELİM

Öğretmen Türkçe dersinde Mehmede :

— Bak Mehmet, dedi, arkadaşların süt hakkında yazı yazarlarken ne kadar akıcı bir dil kullanmış. Senin yazın ise kupkuru, yavan.

Mehmet hemen atıldı :

— Ben süt değil, süt tozu hakkında yazmıştım.

★

Öğretmen — Güneş mi bizim için daha faydalıdır, yoksa ay mı ?

Cengiz — Ay.

Öğretmen — Niçin ?

Cengiz — Çünkü ay gece ışığını saçar. Karanlıkta buna ihtiyacımız vardır. Ama gündüz ortalık zaten aydınlık. Güneşi görmesek de olur.

★

Erol çok obur bir çocuktur. Sofrada börek oldu mu sonradan rahatsız olacağını düşünmeden alabildiğine yer. Bir gün annesi çok fazla börek yediğini görerek ona başka börek vermek istemez.

— Çok yedin Erol, bu kadar yeter. Biliyor musun geçenlerde senin gibi bir çocuk böyle çok börek yemiş de daha sofradan kalkmadan karnı patlamış.

— Onun midesi çok küçükmüş anneciğim. Benimkinde daha yer var.

★

— Ali yalnızken kendi kendine konuşurmuş, doğru mu ?

— Bilmem. Yalnız kaldığı zaman ben yanında değilim ki...

★

Yardımlaşma

Öğretmen (Çetin'in ödevine bakarak — Bir insan nasıl bu kadar çok yanlış yapar şaşıyorum.

Çetin — Hiç şaşmayın öğretmenim. Yalnız değildim. Ödevi babamla beraber yaptık.

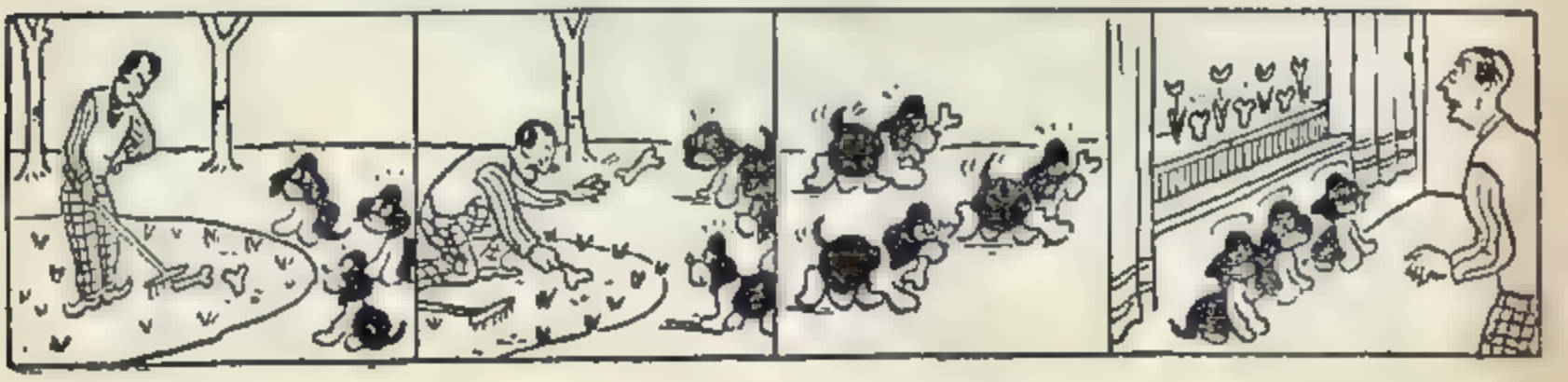

Penisilin her hastalığa iyi gelmez

GEÇEN pazar, komşumuz Mehmet Beylere gece oturmasına gittik. Onlar da biraz önce eve dönmüşler. O gün havanın güzelliğine imrenerek bütün aile Boğazın lâcivert suları üstünde her iki kıyıyı doya doya seyrederek vapurla Sarıyer'e kadar gitmişler, iskelede çay içmişler, dönüşte Rumelihisarı'na uğramışlar. O muhteşem kaleyi gezmişler, kâh pardesülerini çıkarmışlar, kâh giymişler, çocuklar da koşup oynamışlar. Bütün bunları ballandıra ballandıra o kadar tatlı anlatıyorlardı ki, biz de pazarı evde geçirdiğimize âdeta üzülduk.

Ertesi sabah erkenden kapının zili hızlı hızlı çalındı. Akşam misafirliğe gittiğimiz Mehmet Beyin büyük oğlunu karşımda görünce doğrusu şaşırdım

— Hayrola Refik, ne var?

— Kardeşim hastalandı Doktor Amca, sizi rica ediyorlar.

Hemen evlerine gittim. Meğer gece bizden sonra küçük Gönül ateşlenmiş, hemen penisilin yaptırmışlar. Ateşi düşmediği gibi şiddetli bir kaşıntı başlamış, yüzü, göz kapakları şişince aile telâşlanmış. Zavallı çocuk bir taraftan kaşınıyor, bir taraftan da hapşırıyordu. Muayene ettim. Soğuk aldığını ve penisilinden kurdeşen olduğunu gördüm. Annesi :

— Doktor Bey, ne oldu bu çocuğa böyle? Vallahi şaşırdık kaldık, dedi.

— Hanımefendi, iki kabahatiniz var, dedim; işte kış günleri güneşin yalancı görünüşüne aldanarak soyunup dökünmek, terleyip rüzgârda durmak en azından bir nezleye mal olur. Nezleye dikkat edilmezse zatürree ve zatülcempe kadar gidebilir. Birinci kabahatiniz bu. İkincisi de doktora sormadan penisilin yaptırmanızdır. Bu size ders olsun. Gönül'ün penisiline karşı allerjisi var. Bir daha ona penisilin yapmamalı.

— Ama Doktor Bey, biz penisilini ateş düşürsün diye yaptık.

— Yoo... penisilin her ateşi düşürmez, herkese, her hastalıkta da yapılmaz. Bu çok faydalı ilâç yerinde kullanılmazsa insanı öldürebilir de...

— Sahi mi söylüyorsunuz Doktor Bey.

— Tabii efendim. Sonra bir şey daha var ki, her halde bilmiyorsunuz. Birçok hastalık mikropları penisiline mukavemet kazanmışlardır. Artık ondan muteessir olmazlar, yani evvelce penisilinle atlatılan bir hastalık, bir gün gelir aynı ilâçla iyi olmaz. Daha doğrusu bu ilâçlara göğüs geren bir mikrop nesli ürer. Mikropları öldüren penisilin, streptomisin, oreomisin, terramisin v.s. gibi ilâçlar vücuda olur olmaz her hastalıkta sık sık alınırsa, mikroplar bu ilâçlarla kolaylıkla dostluk kurarlar, birbirlerine zarar vermeden yaşarlar. Ateşten yanan ve her tarafı ağrıyan insanları da çabuk iyileştirmezler. Kulaktan dolma, yarım bilgiler faydadan ziyade zarar verir. Mikroplar, ancak doktorların seçip verdikleri ilâçlarla yok edilirler.

Dr. Kâmran ŞENEL

Teneke Keman

BUNDAN yüz yıl kadar önce, güzel bir bahar sabahı Paris sayfiyelerinden birinde, temiz hava almağa gelenler arasında meşhur kemancı Viotti de vardı.

Ahbaplarının selâmlarına sadece dalgın bir baş hareketiyle karşılık veren Viotti'nin bir şey düşündüğü belliydi. Gerçekten, büyük müzisyen, nerden geldiğini seçemediği bir takım acayip seslere kulak veriyor, bunların ne sesi olduğunu anlamağa çalışıyordu. Arada bir sesler cırlama halini alınca yüzünü buruşturuyordu. Nihayet :

— Ne biçim saz bu, anlıyamıyorum doğrusu, diyerek havuzun arkasındaki gür ağaçlığa doğru yürüdü.

Birdenbire taflanlar arasında, küçük bir iskemleye oturmuş kör bir adam gördü. Adam elinde, Viotti'nin hiç görmediği bir saz tutuyordu. Bu, tenekeden yapılmış kutu şeklinde, tahta saplı ve üzerinde teller gerili kemana benzer bir şeydi. şeydi.

Viotti, yalnız keman çalışıyla değil, zamanımıza kadar saklanan keman koleksiyonu ile meşhurdu Kör muzikacıyla karşılaşmaktan pek memnun kalmıştı. Yanında duran tasın içine bir gümüş para attı. İhtiyar teşekkür etti ve eli açık müşterisine yeni bir hava çalmağa hazırlanırken Viotti :

— Beni memnun etmek istiyorsan kemanını biraz bana ver, dedi.

İhtiyarın durakladığını görünce :

— Korkma, diye ilâve etti; ben de keman çalarım, mızıkanı bozmam. Yeni âletlere merakım var da...

Kör kemancı teneke kemanını uzattı :

Büyük kemancı, acayip kemanı mümkün olduğu kadar akord ederek neşeli bir hava çalmağa başladı,. Bir an sonra iki kemancıyı büyük bir kalabalık sardı; ihtiyarın önündeki tas parayla doldu. Viotti'yi hemen tanıyan halk onu, çılgınca alkışlıyordu.

İhtiyar, saflıkla :

— Bak sen! Demek kemanımın sesi bu kadar güzel!... deyip duruyordu.

Viotti, hiç bozmadan :

– Hem o kadar güzel ki, bunu koleksiyonuma koymak için satarsan sana iki altın veririm, dedi.

Fakat ihtiyar, bu teklife hiç memnun olmadı. Kararsız bir tavırla :

Türkiye Hayvanları Koruma Cemiyetinin İstanbul okullarında açtığı yarışmada derece alan yazılardan biri :

İKİ DAMLA GÖZ YAŞI

BABAMIN arkadaşı bir avcı anlatmıştı :

Bir gün ormana avlanmaya gitmiştim. Hava da o gün çok güzeldi. Kelebekler, arılar uçuyor, kurbağalar yeşil yosunlu göllerde bağırıyorlar, papatyalar beyaz yapraklarını açmış, önlerinden geçenleri selâmlıyorlardı. Bu arada güneş ağaçların dallarının arasından, ormanı loş bir oda haline getirmiş, kuşlar bu loş odayı cıvıl cıvıl öterek bir müzik diyarına benzetmişti. Bütün hayvanlar neşeli neşeli baharın tadını çıkarmıya çalışıyorlardı.

Onların neşesini bazan yalnız benim tüfeğimdi. Bazan bu korkunç âleti onlara çeviriyor, hiç acımadan kanlar içinde yere sererek hayatlarına son veriyordum. İşte yine aynı hareketi tekrarlamak için avımı arıyordum ki, birden ağaçların arasında bir karaca yavrusu çıktı. Kahverengine bürünmüş bu hayvanı öldürmek için silâhımı doğrulttum. Fakat tam tetiği çekeceğim zaman karaca kaçtı. Avını kaçırmış bir avcı üzüntüsü ile hayvanı takib etmeğe başladım. Karacayı bir an evvel yakalamak için düşe kalka bütün hızımla koşuyordum.

Karacayı kaybetmemek için bütün dikkatimi sarfediyordum. Ama yine karaca bir ara ağaçların arasından kayboldu. Kan ter içinde kaybolan avımın nereye gittiğini ararken, birden karaca annesiyle beraber karşıma çıktı. Bir yerine iki av bulmanın sevinci içinde, arkamı ağaca dayayarak tüfeğimi doğrulttum. Fakat anneyi yavrusuz, yavruları annesiz bırakan tetiğimi çekmeme, anne karacanın gözlerinden akan iki damla yaş mâni olmuştu. Bu boncuk gibi gözyaşları karşısında bu güne kadar öldürdüğüm hayvanları düşünerek, kendi kendime :

— Allahım! Şimdiye kadar zevk için, kendilerini korumaktan aciz bu zavallı mahlûkları öldürdüğüm için beni affet, dedim.

Ayağa kalktım, tüfeğimi ağaca vurarak parçaladım, kurşunları suya attım. Bitkin bir halde eve dönerek yavrularımın yanaklarından hasretle öptüm. O günden sonra da fedakâr anne karacanın gözlerinden akan iki damla yaşı zihnimden silemedim.

Bekir ALUÇ

— İyi ama, ya bu işte ziyanlı çıkarsam?... Bakın, bugün bana ne kadar para kazandırdı, diye nazlanır gibi oldu.

— Ben sana onun yerine sahici bir keman getiririm baba.

— Ama benimki gibi iyi olsun

— Merak etme; belki daha iyi olur.

İhtiyar kanmağa başladı :

— Peki; sen yarın gel de... Ben de bir yeğenime danışayım.

Teneke kemanı elde etmeğe karar veren Viotti ertesi gün parka geldi. Beraberinde pek öyle değerli olmayan, ama yine de ihtiyarın teneke kemanından on kat daha iyi bir keman getirdi.

Kör kemancı onu yeğeniyle bekliyordu. Genç adam Viotti'nin kim olduğunu bilmediği için :

— Amcam boş oturmayı sevmediğinden, ona bu kemanı atölyemde yaptım; diye anlatmağa başladı. İki altın edeceğini tahmin etmemiştim doğrusu. Size bundan istediğiniz kadar yaparım.

Viotti, koleksiyonu için bir tanesinin kâfi geldiğini söyleyince genç tenekeci biraz üzüldü, ama yine de iki altını güler yüzle aldı. İhtiyar da, ömrünce arzuladığı hakiki kemanı göğsüne bastırdı.

Viotti'nin koleksiyonunu seyredenlerin Guarnerius, Stradivarius, Amati gibi dünyanın en kıymetli kemanlarıyle yan yana gördükleri teneke keman, işte bu ihtiyar kör çalgıcının kemanıdır.

Nihal Yalaza TALUY

BİLMECE BULMACA...

Yukarıdan aşağıya :

1 — Olur mu? 2 — Doğunun eski ismi. 3 — Orada barınırız. 4 — Her ay ev sahibine verilen para. 5 — Kırmızı. 6 — Bal seven hayvan

Soldan sağa :

1 — Yük taşıyan inatçı hayvan. 2 — Gök rengi. 3 — Başına (L) gelirse bir çalgı - Tren üstünden geçer. 4 — Başına (Y) gelirse deniz kıyısındaki ev.

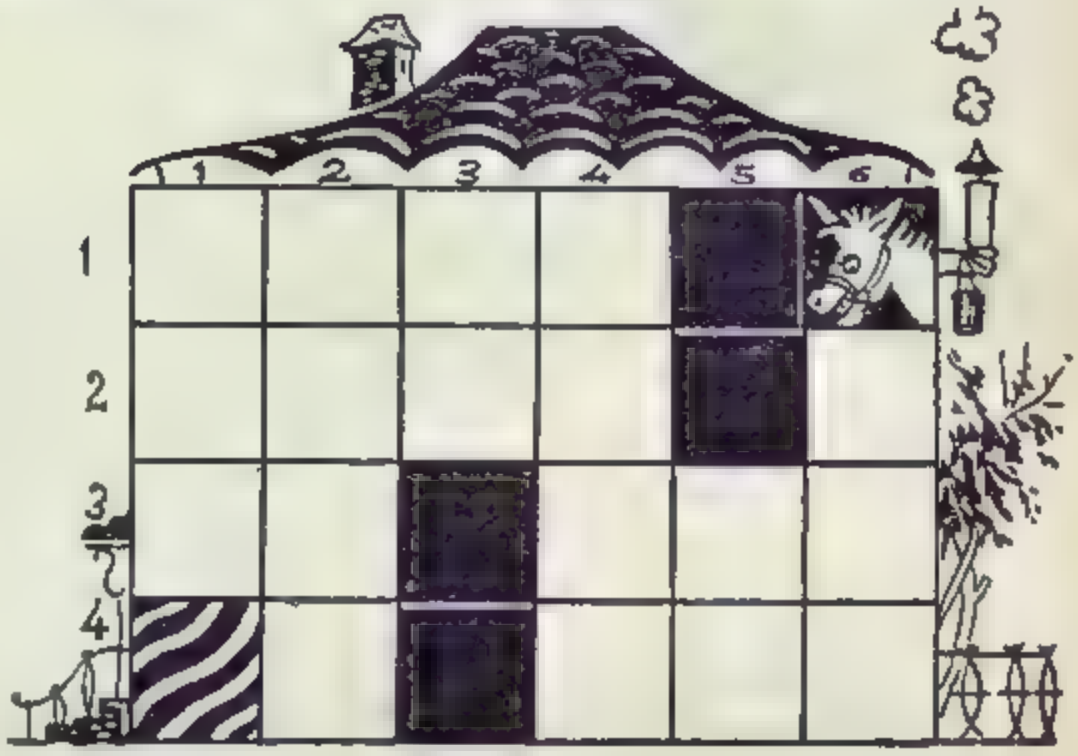

Hazırlayan :
Mesut Armutlu

Bu resimde bazı yanlışlıklar var. Bakalım kaç tanesini bulabileceksiniz.

BİLMECELER

Uzun kollu bodurlar
Sınıfta otururlar
Alınır dizi dizi
Parmaklarının izi.

Yazı makinası

★

İkişer, üçer
Minik kardeşler
Gömülü yerde
Hasır evlerde.

Yer fıstığı

★

Çapraz kollu bokkabaz
Yel esmedi oynamaz.

Yeldeğirmeni

★

Kiminin süsü
Gözümün gözü.

Gözlük

Hazırlıyan :
Ömer Lûtfi Şadoğlu

En güzel hediye, Doğan Kardeş abonesidir

Çünkü, bütün bir yıl, her ay seni hatırlatır.

HAYVANLARDA İNSANLIK

— Başı 6. sayfada —

duygulu hayvan, havada bir uğursuzluk, bir kötülük sezmişe benziyordu. İçi titriyordu. Arada gözleri kapanıyor, birden silkiniyor, gözlerini açıyor, ürkek ürkek etrafına bakıyor, acı bir sesle havlıyordu.

Zinciri çözülünce Flok bir ok hızı ile ahıra koştu, Pino yerinde yoktu. Yandaki bölmenin kapısı açıktı. Köpek deli gibi bir atılışla oraya girdi ve birdenbire taş kesilmiş gibi donup kaldı; karşısındaki manzara şu idi: Pino kocaman bir gövde halinde yerde hareketsiz yatıyordu. Ayakları bileklerinden kesilmişti. Flok arkadaşının gövdesine birkaç dakika hazin hazin baktıktan sonra garip bir şaşkınlıkla etrafa göz gezdirdi. Havladı ve hemen bir köşeye koştu: Pino'nun kesilen ayakları orada duruyordu. Köpek havlaya havlaya atıldı, ayaklardan birini ağzına aldı ve görünüşündeki garipliğe rağmen, insanın içine işleyen bir hareketle arkadaşının cesedine götürdü ve kesilmiş bileklerden birinin yanına bıraktı. Sonra geri döndü, aynı suretle ikinci ayağı, sonra üçüncü ayağı ve nihayet dördüncü ayağı da götürüp kesik bileklerin yanına koydu ve geri çekilip Pino'nun cesedine gözlerini dikerek bekledi, dakikalarca bekledi. Umduğu ve özlediği olmamıştı. Arkadaşı ayaklarını takınıp yattığı yerden kalkmamıştı.

Zavallı köpek ezgin, bezgin geri döndü, ahıra girdi. Pino'nun köşesinde başını otlara gömdü, uzun müddet öyle kaldı.

Flok yedi yıllık arkadaşını hâlâ unutmamıştır. Ne zaman ahıra girse evvelce Pino'nun bulunduğu köşeye döner, uçları yaşarmış gözlerini yemliğe diker, bir müddet öyle kalır, sonra mahzun mahzun kulübesine dönermiş. Bu çok duygulu hayvan eski yaşama şevk ve neşesini tamamiyle kaybetmiştir.

★

41. sayfadaki soruların CEVAPLARI

1. Dünyadaki bütün denizler buharlaşır, dünya sıvı hale döner.

2. Hayır. Uzay son derece karanlıktır. Güneşin ışıkları yalnız dünya gibi bazı gök cisimlerini kuşatan atmosfer tabakalarını aydınlatır.

3. Bu lekeler güneşin içinden kaçan bazı gazların boş bıraktığı yerlerdir. Bazıları dünyadan 12.000 defa büyüktür.

4. Hayır. Yalnız güneşten gelen ışıkları aksettirir.

5. Bunlar aydaki geniş ovalardır. Dağlık yerlere nazaran güneş ışıklarını daha az yansıtırlar. Onun için gölgeli görünürler.

6. Bir saniyede 300 bin kilometre hızla yayılan ışık, güneşten dünyaya 8 dakika, aydan dünyaya ise 1,2 saniyede gelir.

• • • • • • • • •

ATAM İÇİN

Kitaplarda okurum,
Dergilerde görürüm
Taptaze, dipdiri
Çatık kaşlı gözlerini.
10 Kasım 1938,
Bugün matem içinde vatan.
Seni anıyoruz milletçe
Ölüm yıldönümlerinde.
Ama sen ölmedin,
Ölmiyeceksin hiçbir zaman
Kalbimde, kalbimizde
Yaşıyacaksın milletimin
Kartal bakışlı Atası.

Yıldız MİLYON

• • • • • • • • •

«KİM BİLİYOR» un CEVABI

1 — Kokarca.
2 — Pusulanın iğnesi manyetik kutbu gösterir. Bu Kuzey Kutbundan daha batıdadır.
3 — Şişmanların vücutlarındaki yağ tabakaları kolay kolay soğuğu geçirmez.
4 — Çeşitli lehçeler hariç 3.000 dil.
5 — Yüzde 71.
6 — 15.000 parça.
7 — Büyük Okyanustaki Yap adasında yerliler paralarını taştan yaparlar. Bunlar 0,5 - 3,5 m. çapında ve değirmen taşı gibi yuvarlaktır.
8 — Çünkü şehir yüzden fazla adacık üzerinde kurulmuştur.

Babanız Atatürk

Yazan: Falih Rıfkı Atay

- Atatürk'ün hayatını anlatan
- Atatürk'ün eserlerini tanıtan
- Atatürk'ü sevdiren

en iyi kitaptır.

Ciltli, resimli kuşe kâğıtlı büyük boy, 5 lira.

★

Satış yerleri: Doğan Kardeş Yayınları A. Ş.
Posta Kutusu: 1146 - İstanbul
Divanyolu, Kiot Farer Caddesi, No. 7
Beyoğlu, Galatasaray mağazası

Posta pulu gönderilirse kitap adrese derhal postalanır.

Kardeşlerimizden Şiirler

ATAM

Seni görmedik, konuşmadık
Seninle savaşa girmedik
Fakat adını biliyoruz
Unutmadık, unutmuyoruz.

Osman TAŞKIN

★

Kasım ayı
Seni hiç sevmem;
Atamız bu ayda öldü.
Bizi böyle Atatürksüz
Öksüz bıraktı gitti.

Necla KIVANÇ

★

Atatürk, Atatürk
Eşsiz Atatürk
Vatanı sen kurtardın
Seni sevmezmiyiz hiç
Koca Atatürk.

Önder VAROL

★

Biliyor muydunuz?

★ **Japonyada okuma yazma bilmeyen yoktur. Daha 1875 yılında bu memlekette 53 gazete vardı. Bugün ise 8000 gazete yayınlanmaktadır ve bunların 1226 sı günlüktür.**

★ **Dünyada her gün İngilizce olarak yayınlanan gazetelerin sayısı 3000 i geçer. Bunlar günde 100 milyon baskı yaparlar.**

★ **M. S. 105 yılında kâğıt Çin'de çok iyi bilinen bir şeydi. Avrupaya ancak XII. yüzyılda gelmiştir. Kâğıt M. S. 1150 yılında Avrupa'da görünmeye başlamıştır.**

★ **Kâğıdı Çin'de İmparator Ho'nun sarayında çalışan Tsai - Loun adlı bir Çinli icad etmiştir.**

HAYVAN DOSTLARI

Şükrü Arıkan

Nilgün Gençer

İskender Gedeleş

Aylâ Şanlıoğlu

Hasan Kocaoğlu

Süheylâ Sarıbekir

Ayşe Erdoğmuş

Altay Temizşift

Faruk Akagün

Perihan Berberoğlu

Emine Öney

Ekrem Eker

İffet B. Çakmak

AVCI DAYININ MACERALARI

Nasrettin Hoca

İBR. ERSARAS

Köse Hasan Dayı : — Bizim eşek köyde kaldı. Bağa gitmem lâzım. Bari Hoca'nın eşeğini istiyeyim.

Hasan Dayı : — Hocam, merhaba. Bizim eşek köyde. Bağa gideceğim. Bu günlük senin eşeği verir misin ?

Hoca : — Bak şu aksiliğe ! Benim eşek de iki gündür yaylada. (Bu sırada eşek içerde anırmağa başlar.)

Hasan Dayı : — Utan, be Hoca ! Ben «yaylada» diyorsun, eşek içerde «Yalan ! Ben buradayım» diye anırıp duruyor.

Hoca : — Asıl sen utan ! Ak sakalımla, Koca sarığımla bana inanmıyor da eşeğe inanıyorsun, cahil adam !

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.